

FÖLDES MARGIT CRÉME
LEJÓBB ARCZSÉPTŐ
SZER

11833

HA FÁJ A FEJE,
ne tévoldázz, hanem használj szorral

Beretvás-féle MIGRAIN-Pasztilát

24 pasztillát tartalmazó doboz 1 kor. 20 fill.

mely 5 perc alatt mindenféle természetű idegen Zefjájást, még ha krónikus is, megszüntet. Felülmú minden eddig ismert szert. Hatása bámulatos, még a leghevesebb fejfájásnál is. 12103

Főraktár: **Beretvás Tamás** gyógyszerésznél **Kispest, Rákóczi-utca 9.**
Ingyen postai szállítást 3 doboz rendelésnél.

Párisi világiállás «Grand Prix» 1900

Kwizda-féle Restitutions-fluid
es. és kir. szabadalmazott mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára 2 K 80 fill.

40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb elő és uteróstitól, inak merevségénél, stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat. 11744

Kwizda-féle Restitutions-fluid
csak a mellékelt védjegyet viselő, képes árjegyzék zékét ingyen és bérmentve. — Főraktár: **Török József** gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. és **Andrássy-ut 23.**

Alapítva 1875. Telefon 14-56.

Lawn-Tennis táblák gyártója és 3,75 fill. **Lawn-Tennis** középhalós és 3 fill. **Lawn-Tennis** kezdőhalós. **Lawn-Tennis** kezdőhalós. **Lawn-Tennis** kezdőhalós.

Seffer Antal
Ipártelpe és angol sportjátékok gyári raktára
Budapest, Károly-utca. boltszám 12 (Központi városrész épület.)

Függőágyak **Ponyvák.** **Lohalok** **Zsákok**

11953

Ha őszül a haja
ne használj mást, mint a

„STELLA“-HAJVIZET,
mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvegje 2 K.

ZOLTAN BELA gyógyszerárban,
Budapest, V/49, Szabadgátér, Sétátér-utca sarkán. 12033

KÖVERÉSÉG korai vénység. Kincs, arany, sok pénz mit ér, ha nincs egészség? Pedig minden betegségnek kezdője az emésztési zavark és az elhízás okozza. Akár kell ideje korán, ha a haj nincs még elbarnodva, csak egy kis kiegészítést tenni a világi híri Mandor-porzal, melynek ára azért oly olcsó, hogy minden embernek módjában legyen azt megvenni. Mandor egy doboz 2 kor. 80 fill. Tekintélyes orvosi és vegytani bizonyítványokkal és titkosítással utólag, vagy a pénz beküldése mellett, az ártól. 12052

Károly-kört 27 TÖRÖK JOZSEF gyógyszerész, Király-utca 12. sz.

+ Soványság +

Szép és telt testidomokat keleti erőporok által, kinyerik: Páris 1900, Hamburg 1901, Berlin 1903, 6-8 hét alatt 30 font súlygyarapodás, garantált ártalmatlan. Orvosi ajánlv. Szigorúan lekiismeretes. Nem szédülés. Számos köszönőirat. Ára kártonként használati utasítással, postai tányval vagy titárvéltel, de portó nélkül 2 márk. Hygien. intézet. **D. Franz Steiner & Co.,** Berlin, 57, Königgrätzerstrasse 78. Budapest kapható **Török József** gyógyszerárban Király-u. 12. 12210

Hölgyeink figyelmébe!

Angol zephír

BLOUSOK
csipke, selyem és batist blousok, angol szabásu aljak fess reform pongyolák, vászon costumök, jouponok

legnagyobb választékban olcsó szabott árak mellett kapható 12157

Reich Henrik
megnagyobbított áruházában,
Budapest, IV., Egyetem-utca 9/a.
Saját műhely! — Legjobb szabás!

A MAGYAR GAZDÁK LEGNAGYOBB ELLENSEGE A TŰZ,
mely a forró nyári szárazságban évről-évre óriási károkat okoz. Nagy gazdaságokat, egész községeket pusztít el. Legjobb védelem a tűz ellen a

„MINIMAX“
önműködő tűzoltó készülék, melyvel bármely laikus még csirájában elfojtathatja azt.

Erről számtalan bizonyítvány tanusodik!
Az ország legnagyobb birtokosai sok száz példányban szereztek be Minimax kézi tűzoltó készületeinket.

Felvilágosítással szívesen szolgál a

Magyar Minimax Gyár Részv.-Társ.
Budapest, VII., Ilka-utca 31.
Telefon 37-31. 12134

Széljáték - harmonika
Ujdonság! Fölséges zene!

E hangszer kerti házikóra, rudakra, fára, lakóházakra stb. lesz alkalmazva és ennek hangjai és akkordjai már a legcselnyebb szél- és viharok és kellemes művészet nyitnak. A széljáték-harmonika 28 cm. hosszú és kerül darabonként csak 3 koronába. Szétküldés utánvét mellett a cs. és kir. udvari szállító által **KONRAD JANOS** szállítóháza, Hrix 390. (Böhmén.) — Tessék gondosan illosztrál több mint 3000 képet tartalmazó árjegyzék-et kérni ingyen és bérmentesen. 12076

szENT-LÁSZLÓ (Püspök) gyógyfürdő
Nagyvárad mellett, Kornács János fürdőbérő kezelésé alatt. Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól 1/2, kocsin 3/4 órai útvonal. Május-angusztus hónapokban naponta 12, vasárnap- és ünneppokon 16 vonat közlekedik Nagyváradra. A vasuti állomás a fürdőtelepen van.

Asz európai hírű 41° C. meleg természetes hévív javára van: az ízületek és izmok erős bántalmait, idült s különösen savas ízületi loboknál, csonttörések és különösen visszamaradó vastagodásoknál; bőrvénymű és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiasis); különböző bőrbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorban-talmaknál, májbajok és vesekövek esetében. Állandó fürdőorvos: dr. Nagy Ignác.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámtú szobák napi ára 1 kor. 20 fill. és 6 kor. között váltakozik. Gyógyterem (Curealon) hirdlapokkal, szongora, könyvtár és tekeasztal. Terraszok szép kilátással. Étterem, cukrászda, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellétele elterülő eserdőben. Az erdőben jó tekepálya és Lawn-Tennis.

Öt tükörfürdő és három kádifürdő kívül műfürdők is vannak rendezesítve. Fürdők 40 fillértől 1 kor. 20 fill.ig. **Elsőrendű, kitűnő, állandó zenekar.** — **Telefon-összeköttetés Nagyváraddal.** 12223

Villanyvilágítás. A legszébb kirándulás és szórakozási hely. Konyha és vendégő a bérő saját vezetése mellett. **Prospektust kívánatra küld a fürdőkezelőség.**

HELLER MÓR UTÓDA
12218 Budapest, Károly-kört 3. szám.

Utazó czikkek és bőrárú készítő.

Különlegesség finom angol talpbőrörönd kéziörönd és necessaireörönd 50-1000 koronáig dús választékban.

Elvállal mindenféle egyes dolgok elkészítését.

Képes árjegyzék ingyen.

KRIEGER AKÁCIA-CRÉME
POUDRE és SZAPPAN
A LEGTÖKÉLETESEBB ARCÁPOLÓ SZEREK.

Kitűnő hatásuk folytán, az egész continensen elterjedve. Szepújét, vimmerlijét, mitesszerét rövid par nap alatt elmulasztja.

Akácia-Crème 2 Korona. 11906
Akácia-szappan 1 korona.
Kapható készítőnél: **Akácia-poudre 1 korona.**

KRIEGER „MAGYAR KORONA“ GYÓGYSZERTÁR.
Budapest, VIII., Calvin-tér.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest IV., Egyetem utca 4. szám.

22. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FOMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JUNIUS 2.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A Világkrónika-val negyedévenként 80 fillérel több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldij is esatolandó.

BUBICS ZSIGMOND.
1821-1907.

SZÉP ÉS TARTALMAS ÉLET, mely szomorú és visszás alkonyatot ért, — ez Bubics Zsigmond életpályája, a melyet most befejezett a halál. Néhány évvel ezelőtt még, ha említették a nevét, az elismerés és tisztelet melegsége adott ez emlegetésnek tartalmat; az utóbbi egy-két évben egyszerre egy kellemetlen és szégyenletes botránypörrel kapcsolatban járt a neve szájról-szájra. Nagyon szomorú és sivár kép tárult elének: egy magával tehetetlen öreg ember, a kit rosz emberek, lelkiismeretlen paraziták vesznek körül, a nyilvánosság előtt veszekedve, hogy kiszípolozhassák s olyan botrányt csapva körülötte, a melytől összeroppant a szegény öreg embernek még püspöki széke is s veszélybe jutott egy nagy egyházmegyének erkölcsi békéje.

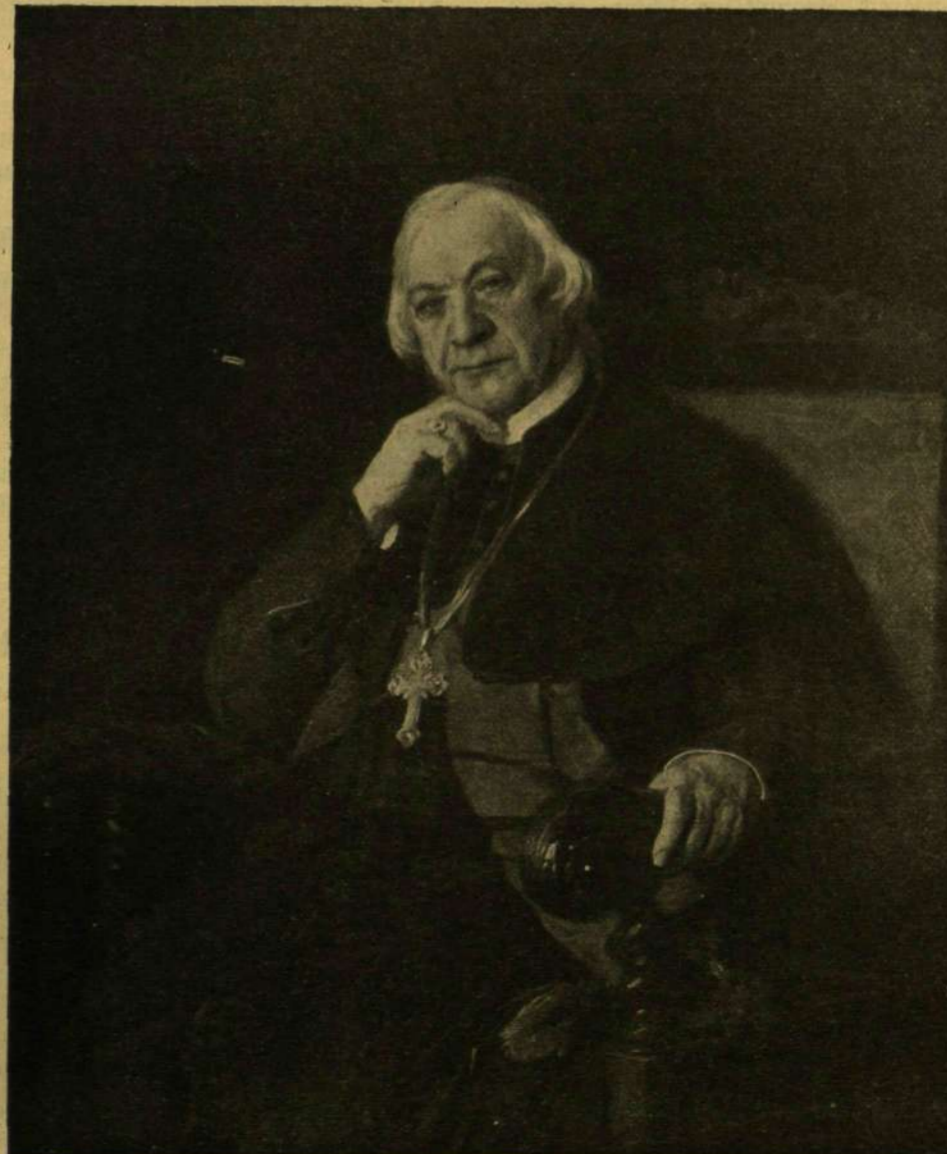
Most, a frissen felhantolt sír előtt nyugodtan lehet mérlegelni ezt az életpályát, számadást csinálni róla s a melléte és ellene szóló dolgok közeparányosából összeállítani az elhunyt püspök arcképét. Figyelembe kell vennünk, hogy Bubics Zsigmond, a mig testi és szellemi erejének teljes birtokában volt, minden tisztelet megérdemlő feddhetetlen életet élt s csak akkor esett fölt a nevének, a mikor már teljesen elaggott, elvesztette ellenálló erejét, kritikájának biztosságát. A mi hibát ekkor elkövetett, igazságtalanság volna szigorúan megítélni, mert a kortól elgyöngült elmével követte el s mert alapjában egy speciálisan papi erénynek, a gyöngeségig menő jóságának volt a vadhajtsása. A mig teljesen be lehetett számítani cselekedeteit, addig csak jót művelt, — bűn volna a rovasára irni mindazt, a mi körülötte, az akarat-talan és tehetetlen agastyán körül kaján emberek gonoszságából történt.

Mert az bizonyos, hogy Bubics Zsigmond, ha nem volt is tehetségénél s egyénisége erejénél fogva vezérszerepre hivatva szellemi életünkben, mindenkor kulturális hivatást igyekezett betölteni. Nem volt politizáló főpap, bár kényes politikai ügyekben mérséklettel és tapintattal tudta összeegyeztetni főpapi hivatását a fejlődő politikai élet követelményeivel, — érdeklődésével, szeretetével inkább a tudományos és művelődési ügyek felé fordult. Egyik képviselője volt nálunk annak a hagyomány-

nak, a mely még a humanizmus korából öröklődött át máig: a tudomány és művészetkedvelő püspök, a ki szenvedélylyel gyűjti az értékes műtárgyakat, ismerőjévé lesz a művészetnek s mint tudományos író is nevet viv ki magának.

Úgy is kezdte a pályáját, mint a kit a tudományos foglalkozás kapott meg leginkább: az Esterházy-hercegek nevelője volt, aztán az állásától megválva a budapesti tudományos körökkel kereset érintkezést. A buzgó és törekvő papot szívesen fogadták itt s szerepet juttattak

neki az 1879-ben a szegedi árvíz károsultjainak javára rendezett iparművészeti és ötvösmű kiállítás rendezésében, Henszlmann Imre oldalán. Ez volt az első efféle kiállítás Budapesten s nagy sikere egyszerre szélesebb körökben is ismertté tette Bubics nevét. E biztató kezdetre folytatásul következett egy derék, a maga körében ma is becsesel bíró munkája, melyben a Magyarország városairól és várainról fenmaradt régi, XVI. és XVII. századi metszeteket dolgozta fel tudományosan, rendezve egyttal a Nemzeti Muzemnek metszet-gyűjteményét. Ez

BUBICS ZSIGMOND. — László Fülöp festménye.

sokkal nagyobb munka volt, mint a milyennek a könyv felületes megszemlélésére látszik; a több százra menő metszetet nemcsak leírta, hanem a mennyire lehetett, tudományosan meg is határozta, keletkezésük ideje, készítőik s ama munkák szerint, a melyekben megjelentek. Bubi munkája még ma is a leghasználhatóbb kalauz e téren.

Ezen a nyomon aztán főleg az iparművészet tanulmányozására adta magát. Ama kevesek közé tartozott, a kik elsőül kezdték a nálunk akkor még szunnyadó érdeklődést felkelteni az iparművészet iránt. Szép és becses gyűjteményt állított össze a régi magyar tatai és helcsi majolikákból s ennek nagy részét utóbb az Iparművészeti Múzeumnak ajándékozta. Foglalkozott régi egyházi ruhák és kézíratok gyűjtésével is. Mind e munkássága révén, a mely mégis csak valamivel több volt az átlagos úri dilettantizmusnál, oly általánosan tiszteltté lett a neve, hogy az egész közvélemény helyesléssel fogadta, mikor 1880-ban nagyváradi kanonok s az ottani papnevelő intézet igazgatója lett. Ugyanez időtájt neveztek ki az Esterházy hercegi uradalomnak zárgondnokává s e minőségében valóban önzetlenül fáradozott az óriási, de súlyosan megterhelte hercegi javak rendbehozásán. 1887-ben aztán kassai püspök névvel nevezte ki a király.

Ekkor már hatvanhat éves volt, de ép erővel és szorgalommal fogott az egyházmegye kormányzásához. Kassa városát nagy hálára kötelezte a kassai múzeum alapításában való határozó közreműködésével; azok a tárgyak, melyeket ő ajándékozott, a múzeum anyagának legértékesebb részéhez tartoznak. Itt őrzik művészi kedvtelésének több csinos termékeit is: tetszetős festményeit, — különösen virágok festésével szeretett foglalkozni fiatal korában. Sok kitüntetés érte: valóságos belső titkos tanácsosi czim, akadémiai levelező, majd tiszteleti tagság stb. 1904-ben még esoribatlan népszerűség közepette ülte meg gyémántmiséjét. Csakhamar azonban betegeskedni kezdett, az egyházmegye ügyeit s a püspöki vagyoni kezelését sem bírta kellő gondnal ellátni, úgy hogy koadjútort kellett mellé kinevezni. Ekkor támadtak körülötte azok a kinos zavarok, melyek miatt tekintélye oly sokat szenvedett. Ő maga már talán nem is érezte teljes mértékben helyzeté kellemetlenségét, elvonult egy bádeni sanatóriumba és ott várta be, teljesen elzárkózva a világtól, halálát.

ZÁSZLÓAVATÁS.*

Mindenható Isten, Irgalomnak atyja,
Ki ur vagy a földön s ott fenn a mennyekben,
Halld meg a fohásznunk! E lobogó selymén
A te mindenható áldásod lebegejen.
Add, hogy a kik majdan alá sorakoznak
Egyesüljenek a hitben, szeretetben,
Legyenek erősek, bátrak és vidámak —
Magyarok istene, halld meg az imánkat!

S te lobogó lobogj fenn, a magasba,
Lobogj mindég tiszta magyar levegőben,
Izmos, ifjú karok tartsanak magasra,
Duzzadjanak lelkes, fiatal erőben,
Meg ne hajolj soha gyászszal fátolozva
Egy-egy új sír előtt, künn a temetőben,
Lengj híveid fölött áldva, intve, óva,
Nemes ifjúságunk büszke lobogója.

Lásd gyönyörűséges, szép, szabad időket,
Szűztiszta selymeden főt sohase essék,
Lásd nagyra nőni a magyar ifjúságot,
Hévítsé őket a nemes kötelesség.
De ha — Isten óvjon — vész törne hazánkra
Szineid a harezba most is úgy kövessék,
Mint akkoron, régen, szép tavaszi fényben,
A szent Márciusnak dícső idejében!

Az udvaron csakugyan ott állt már egy társzeker, hordókkal megrakva. Bizonyosan ez az! A rúd végibe járom volt illesztve, ennél fogva ökrök lesznek befogva. Hm, annál jobb. Hisz akkor fel se kell ülnie a szekérre, elég lesz, ha a nyomában ballag, puskával a vállán, s a hova majd befordul a szekér, az lesz a Tóth

* Elmondta szerző az iglói főgimnázium zászlószentelési ünnepélyén.

Fiatal szívedet bármily csapás érje,
El ne tántorodjék Istentől, hazától —
Nézz föl a nagy égre nemes, tiszta hitben,
Igy áld meg bennetek minket is az Isten!

Legyen a szívetek erős, kemény, mint a
Magas Tátrának hóval fődötte bérze,
Légy szavadnak ura! Légy sokat szenvedett
Szép hazádnak ékes, méltó büszkesége!
Légy fáradhatatlan, nagylelkű, kitartó,
Dolgozz csöndbe, áldott, tiszta békeségbe!
Megalni a honért: hősök osztályrésze,
Oh, de az is hős, ki megdolgozik érte.

És ez a kis lelkes, igaz magyar város,
A mely körülölel titeket szeretve,
Maradjon hí mindég gyönyörű multjához,
Oktasson a hitre, hazaszeretetre.
A hősök emléke ott áll a virágos
Fák alatt...! s Branyiszko sincsen innét messze,
A hol hős szívekből fakadnak virágok —
Ne feledjétek ezt, iglói diákok!

Magyarok Istene, irgalomnak atyja,
Terjedj áldó kezed fölénk védve, óva,
Küldd le áldásodat a nap sugarában
Erre a fehéről, tiszta lobogóra;
Add hogy ez a zászló lelkes, nemes, bátor
Magyar ifjúságnak legyen lobogója,
Gyűjts magasztos lángot minden ifjú szívből
Királyok királya, mindenható Isten!

Farkas Imre.

EGY KIS VÁROSBAN.

A kis városnak valahány utcája:
Egy idegen úr véges-végig járja,
Emlékek szárnyán erre-arra szálidos, —
Oly kedves neki ez a kicsi város.

Járókelő nép némán veszi szemre
S kíváncsin néz a méla idegenre;
Egy-egy tekintet a nyomába rebben:
Ki lehet vajjon? — Nagyon ismeretlen...

— Oh de az utcák: vén fák, kicsi házak
Mind rámismernek s köszöngetve várnak;
A föld szíve is megdobbhat alattam:
Azért én, látod, a tiéd maradtam...

Köszönt a kis ház, melyben megszülettem,
A vén fa, melynek fészékét szedegtettem,
Az erdő, melyben búval bujdokoltam,
Az Ipoly, melyben kétszer fudokoltam...

Minden lépésben, — minden fában, kőben
Gyermekkoromnak tükre leng előttem;
Szívembe rezzen minden édes emlék: —
Idegen itt én hogyan is lehetnék!

S a szívem bújja lassan mind fölolvad,
Száz emlék kész, hogy vidáman dalolják,
Mint a madár, mely őt fészékre szállva,
Jókedvét ontja az egész határra.

Sajó Sándor.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés.

(Folytatás.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Az volt a terve, hogy miután a hordókat a Tóthék szőlőjébe viszik, felkuperodik jó maga is a szekérre s így jut el odáig, a nélkül, hogy útközben fűtől-fától kérdészködni kelljen a szőlő után s esetleg áruló nyomokat hagy hátra.

Az udvaron csakugyan ott állt már egy társzeker, hordókkal megrakva. Bizonyosan ez az! A rúd végibe járom volt illesztve, ennél fogva ökrök lesznek befogva. Hm, annál jobb. Hisz akkor fel se kell ülnie a szekérre, elég lesz, ha a nyomában ballag, puskával a vállán, s a hova majd befordul a szekér, az lesz a Tóth

Mihály szőlője. Semmi se lehet megfelelőbb ennél!

Mindenekelőtt megreggelizett bent az étteremben (a koresmáros, mondták a pinczerek, már hajnalban kiment a leányaival), némi hideg sültet szerzett a tarisznyába. Az étkezés után minden hadi műveletnek egyik legfontosabb része.

Vidáman fűtörészve indult meg aztán a szekér után, mely előtt négy sovány ökör szedegette kedvetlenül a lábait. Míg a sima út tartott a völgyben, a rétek és a szuhogó kukoriczások között, addig szinte úgy látszott, mintha magától menne a szekér s az ökrök csak azért lépegetnének, nehogy hátbölkje őket a jármű, hanem a hegyen aztán kiszült, ki viszi a terhet, az ökrök testén kidudorodó megfeszült inakból.

A hegynek fölé a béres is leszállott s gyalogosan ballagott a szekér mellett, biztatva az ökröket szép szóval. Elbájoló őszi nap volt. Nevet a természet. De ez már csak olyan, mint egy vén anyóka mosolya. Van benne valami sajátos édeség, de méla szomorúság is. Az erejét vesztett napsugár végzi még a nyári útját, de tudja már, hogy semmi komoly dolga nincs lent; a mit meg kellett érlelnie, megérlelte és ezentúl csak arra való, hogy kellemsé tegye magát a földi teremtmények előtt, időt engedjen az embernek, hadd takarítsa be, a mit a föld hozott, hogy még egy-két virágot a méhnek, egészítse ki, töltsse meg belőlük a sejtüket, melyek esetleg őrsek maradtak, búcsúzik szeliden, megesőölja a sárguló füveket, de már nem deríti fel őket.

Kigyózó út vezet fel a hegyre, mely meglepte szépségével Noszty Ferit. A Somlyó csaknem egy tökéletes, szabályos kúp, mintha egy óriás a kalapjából borította volna ki a földjét, a mintegy ezer holdnyi kúpot, mely voltaképen három kútból áll. (Alakja a pápai tiarára emlékeztet.)

A Somlyó tűzhányó volt valamikor, a legfelsőbb kúp tetején tisztán kivehető a kráter üst alakú öble és szertesét hever a sok lávák még most is, később aztán, úgy látszik, megdölgte magát, vagyis észretért a Somlyó, hogy mennyivel okosabb lesz másképen adni ki a tüzet, mint forró kőzetekben, forma dat esse rei és most már a legelső kőzetből szőlővenyigék gyümölcsén át jön ki a tüze. A pokolnak is vannak szerencsés ötletei.

Ment, mendegélt a vadász a kacskaringós úton mindig följebb-följebb, mindenütt a szekér nyomában, nézegetve a második, középső hegykúpon a szép bazalt sziklákat, vagy a dús terméssel rakott szőlőkön legeltetve szeméit. Egyik-másikról, különösen a hol csinos volt a borház vagy villa, azt kívánva, hogy bácsak az lenne a Tóthéké (már szinte úgy vette, hogy akkor az ő tulajdona lesz), midőn az egyik bazalt szikláról egy sólyompár röpült fel idegizgató szárnyuhogással.

Hirtelen felemelte puskáját, rálőtt, de a két madár sértetlenül szállt tova.

— Jó szerencse, vadász úr, hogy nem talált, — szólalt meg a béres, ki érdeklődve állt meg a lövés hallatára, — nagy baj lett volna, ha meglövi a szent madarat.

— Miért? — tudakolta a vadász.

— Mert ezek eszik meg a seregélyeket és a mindenféle szőlőpusztító madarakat és talán agyon is vernék az olyan embert itt a népek, a ki egy sólymot elpusztítana.

— És sok van?

— Lehet vagy húsz pár a sziklák közt. Az egész Dunántúl nincs egyebétt. Ezek is úgy maradtak itt, azt mesélgette édes apám, a ki

csős volt a somlyói hegyen, hogy a régi nagy urak, a kik itten a várban laktak, ezeknek a madaraknak az úkapáival vadásztak volna, vagyis hogy a kisasszonyaik, de az még talán akkor volt, mikor még a puskát nem találta ki a német. Elég az hozzá, hogy a nagy urak elpusztultak, de valahogy itt maradt egy pár sólyom madaruk, s azóta itt élnek a sziklák között maradékaikban és a tulajdon szakállukra vadásznak. Ni, most is a vár felé tartanak.

Csakugyan nyugatra röpültek, a hol az Enyingi Török Bálint egykori vára meredezik... Ott kóvályognak, keringőznek, mintha várnák, hol nyilik meg az ablak s kinyújtja fehér kezét a várúr, hogy oda szálljanak.

Az ökrök lassan ballagtak, a vadász odaért a béreshoz.

— Hova viszik ezt a sok hordót? — szólta meg.

— Tóth Mihály, — felelte a béres, pipáját a túlsó agyarára taszítva.

— Maga ugy-e rimaszombati ember?

A béres csodálkozva nézett rá, hogy honnan tudja.

— Én biz' itt születtem a somlyói hegyen, hanem szent egy igaz, hogy tizenöt évig szolgáltam Batyiban. Mégis csak furcsa, — tette hozzá újból jól megvizsgálva a csinos vadászt, — hogy a madarat nem találja el, a mit megcéloz, illet meg eltalál, a mit nem lehet meglatni.

Noszty Feri elnevette magát.

— Nem boszorkányság az, bácsi. Madarat a tolláról, embert a beszédéről ismerni meg. Onnan tudom, mert csak Batyi környékén mondják Tóthhoz helyett Tóthni.

— Mondhatom, okos ember, — vélte a béres és helybenhagyólag bölintott a fejével.

— Ki az a Tóth Mihály? — kérde Noszty Feri.

— Valami förtelmesen gazdag ember, a ki csak egyszerű jön el ide évenként, mikor szüret van.

— Messze van még a szőlője?

— Amott ni, a hol az a vörös ház látszik.

A vadász kisse hátramaradt s a szekér nem sokára befordult a kecskerággal szegett hepehupás útról a présház előtti gyeperes térre, hol szanaszét hevertek a szüretelő edények. A szőlőben még nem látott semmi élet, szüretelőnek semmi nyoma. Talán még meg sem érkeztek Tóthék. Ámbátor a villa kéménye erősen füstölgött, jele, hogy főznek odabent.

Noszty alkalmas leshely után nézett. Olyan pontot keresett, a honnan szemügyben tartathatja a házat és tájékát. Hiszen egyéb se kell, csak hogy Tóth Marit meglássa, habár csak egy percze, míg valami jellemzőt, szembetűnöt jegyezhet meg róla, a melyből aztán ő magára ismerjen — a Homlódy né recepitje szerint.

A Tóthék szőlőjét egy keskeny út választotta el a Hippelyi-féle szőlőtől, a dülöt somlyóvásárhelyi kanyarulatánál öreg kápolna állt egy dombon, bírsalmafától környezve. A kápolnában Orbán szobrá. Könnyű lebernyegben, meztelen mellél van ábrázolva, egyik kezével homlokát törülgetve (nyilvánvaló érzés, hogy meleg tavaszi napot kívánna tőle, őt izzadó homlokával képzelve). A mit ő maga is érez, mert merev és gögös a magatartása, mintha mondaná: «En vagyok az a szent, a kitől a kálvinisták is félnek.»

Ezt a helyet választotta Noszty, ez volt a legalkalmasabb pont, itt gyanútlanul heveredhet le a gyeperre, legfeljebb fáradt vadásznak gondolják, vagy valami hitbuzgó ifjoneknak, a kit a fagyos szent vonz ide, senkinek se lesz feltűnő. Pajkos lepkek iregnek-forognak, ker-

«A Művészeti Könyvtár» most megjelent új kötetéből.

A BATTISTERIO RAVENNÁBAN.

getőznek a napfényben, mézes szőlőtől részeg darazsak döngnek s sárgarigók fűtyülnek a fákon, de senki se gyaníthat roszt, csak a bírsalmák lombjai susogják: «Jazon van itt, az arany-gyapjút ellopni.»

Feri egész kényelmesen látta innét a vörös ház életét. Csakhamar meggyőződött, hogy Tóthék már itt vannak. Egy-egy női alak jelent meg a verandán, majd ismét eltűnt. Később aztán ebédhez terítettek a nagy kőrifa alatt. Három hölgy ült az asztalnál és egy férfi, de természetesen nem lehetett tisztán kivenni egyiket sem. Ennek tehát nem volt semmi gyakorlati haszna. Középről kell látnia Máriát, a nélkül, hogy ő magát feltűnővé tegye. Hogy mikép fog ez megtörténni, el nem bírta gondolni egyelőre, de hát iszen arra való a gondviselés. Az úgy most már a szőnyegen van. Valami csak lesz. Valaki csak közbeavatkozik. Vagy az Isten, vagy az ördög.

Az Isten jó a jókhoz, segíti a hiveit, a kik valamit akarnak, segíti, de többnyire csak egy kicsinyt, a fele fáradságot nekik engedve át, segíti állandóan, az ördög jó czimbora, ő is segíti az emberét, igaz, hogy csak egy darabig, de a meddig segíti, nagyon segíti.

Úgy látszik, ez az ügydarab neki lett besoztva.

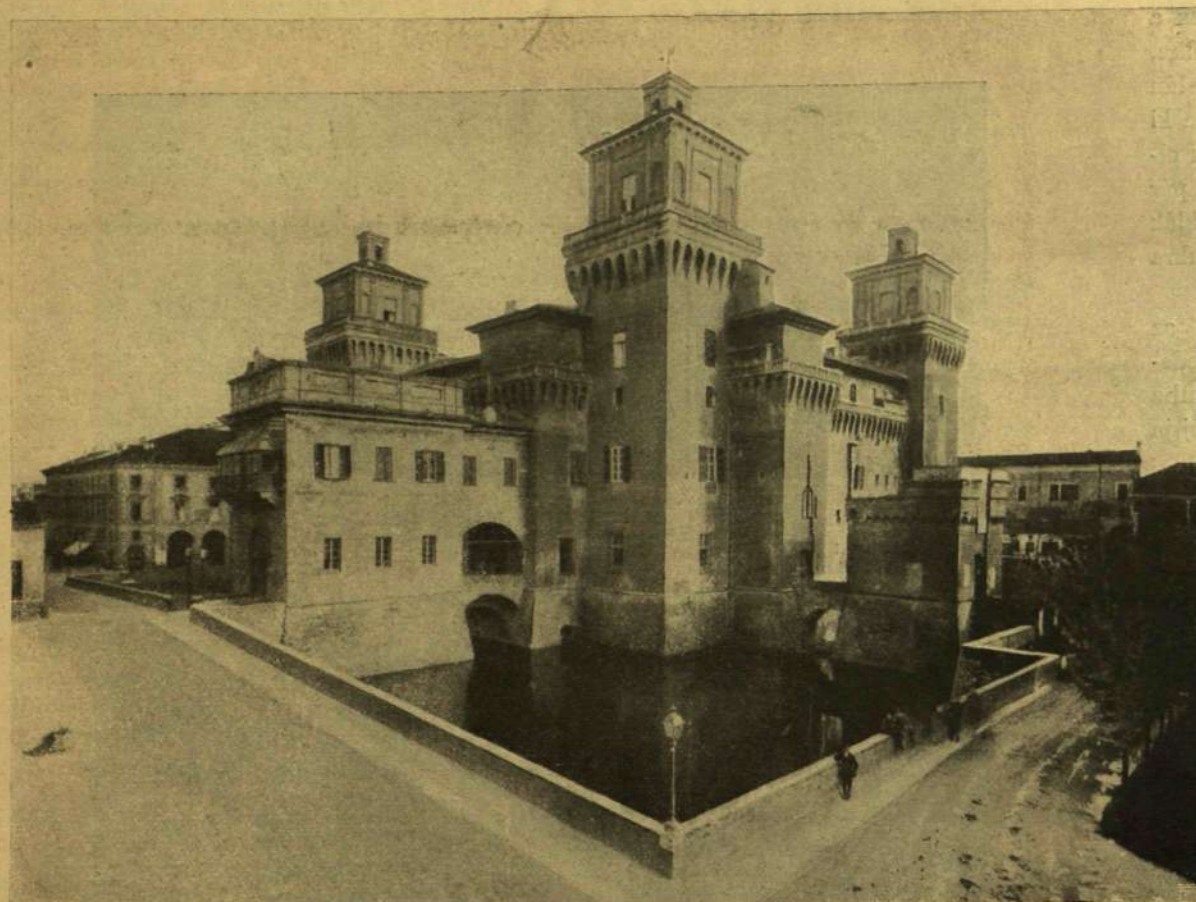
Mert alig hogy megéhezett Feri és falatozni kezdett a tarisznyája tartalmából, hasmánt fekvőve a gyeperre, egy óriás pipacsvirágot látott úszni a Tóth-féle szőlő barackfái között... a mi természetesen nem lehetett pipacsvirág, hanem piros napernyő. Felkényőkölt s látta, hogy két fiatal nő lépeget a barackdán az út felé. Szíve nagyot dobbant. Felismerte Tóth Marit. Felugrott s a kápolna mögé húzódtott, s félfejjel kihajolva nézte őket.

Igen, Tóth Mari volt. De micsoda finom, törékeny termet, milyen ritmikus mozdulatok. Igaza van Homlódyknak, ennek a lépése valóságos muzsika. S aztán az a szépen vezetett homloka! Hát még a fitos orra s azok a mindenféle görbületek a kis pikáns arczocskáján! Feri el volt bájolva, szinte felszíszent a szépsége láttán. Tényleg egyik érdekes példánya volt Tóth Mari azoknak a teljesen szabálytalan szépségeknek, kik nem mindenkinek tetszenek, de ha egyszer tetszenek, nem lehet belőlük könnyen kijozanodni, mert a szabályos szépségek többé-kevésbé másolatok egymásról s könnyű az egyik helyett másikat találni, egy kis különbségen túltezi magát a szem, de a szabálytalan szépségek unikumok, jaj annak örökre, a kibe mélyen belevesődik egy ilyen arcz...

Tóth Mari barna falú foulard-selyem ruhát viselt, finom vonalú fehér patkókkal mintázva, s széles szalmakalapot, margaretha virágokkal, mely hátrataszítva, úgyszólván a hátára lapult, látni hagyva gyönyörű tömött haját, mely koszorúba volt fonva a feje körül. Ezt jól az eszébe véste Feri. Ez az, a mire szüksége van. Könnyű selyemruha, fehér patkókkal, szalmakalap margaretha virágokkal. No meg a dogg, a ki előtte ment, kiöltött nyelvvel, nagy lihegve. A dogg is megemlítendő a hirdetésben. Ejnye, de jó volna, ha a nevé szőlitaná, — akkor a dogg neve is bent lehetne a lapokban, minden félreértés elkerülésére.

Csak kívánna kellett. Hiszen azért volt közel az ördög.

— Bli! — szól most Tóth Mari kedves, csengő hangon, s megütötte napernyőjével a kutyát. — Eredj vissza, Bli. A hova mi most megyünk, ott nincsen rád szükségünk. Hal-lod-e, Bli?

AZ ESTE HERCEGEK CASTELLÓJA FERRARÁBAN.

Tehát Bliginek hívják a kutyát. Feri kivette a czeruzáját s felírta a nevét. De a Bligi csak nem akart tágitani az úrnője mellől, dacára, hogy a másik nő is mindenféle mozdulatokkal biztatta a visszamenetelre.

A másik nő, talán jó lesz azt is érinteni a leírásban (ha ugyan Máli néni szükségesnek találja), szinte fiatal leány volt, ép olyan vézna, filigrán, mint Tóth Mari, de jóval kisebb termetű, s egyébként is ég-föld különbség a két teremtés közt. Széles pogácsaarca volt, mint a bagolyé, hegyes orral, öltözetét egy cseresznyészin szoknya képezte csipkés kötény-nyel elől, s ugyancsak csipkés ingváll, rózsaszín szalagokkal díszítve, kalapot nem viselt, hanem egy sárga rózsza volt be-szúrva a szurokfekete hajfonata közé. Nyilvánvaló, hogy ez a Mari kisasszony szobalánya.

(Folytatása következik.)

BEARDSLEY AUBREY.

A modern angol illusztrátorok egyik legérdekesebbjét mutatta be közelebb az Iparművészeti Múzeum egy sok vitára alkalmas kiállításán.

Beardsley ifjú kora dacára — 1898-ban halt meg, 26 éves korában, — jelentékeny munkásságot fejtett ki. A könyveknek egész sorozatát illusztrálta, azonfelül könyvborítékokat, plakát-rajzokat, exlibriseket is készített. Abban a korban, mely rendesen még a fejlődés, a keresés kora, ő már testben-lélekben megtörve, meghalt. S mégis befejezett, teljes munkásságot hagyott maga után, mely nem mindennapi tehetségről tanuskodik. Mintha előre megérezte volna élete rövidségét, s a rendelkezésére álló néhány év alatt egész

belső tartalmát ki akarta volna tárni, valóság-gal lázas munkájában.

Káprázató technikai képességgel rendelkezett, a vonalnak annyira ura volt, olyan sajátos érkeke volt a vonal iránt, a milyennek példáját csak egyes legnagyobb művészeknél találjuk, Dürernél, Rembrandtnál. Sajátos, külön vonalnyelvet talált magának, a melyen mindent ki tudott fejezni, a mit csak akart.

Rajzolni jóformán nem is tanult; hiszen mint csodagyermeket, a zenében képezték ki, s ebben az irányban várták nagy reménységgel fejlődését. De Beardsley 19 éves korában a «Morte d'Arthur» illusztrációiban már kész rajzolóművészként lép fel.

Pályája kezdetén nagy hatással vannak reá a

quattrocento florenzi mesterei, a kik-től a vonal kifejező tisztaságát tanulja meg. Később az angol praerafaelisták hatása alá kerül, s ezek közül különösen Rosetti D. G. figurális rajzaiból fejleszt ki az ő sajátos női típusait. Majd megismeri a japán mesterek rajzait, s ezeknek eredményét használja fel; végül a francia rokokó-művészet van reá nagy hatással.

Beardsley kizárólag illusztrátor, s mint ilyen, tisztában van azzal, hogy az illusztráció a modern értelemben első sorban dekoratív, ornamentális művészet, melynek kifejezője a stilizált vonal.

De csodálatos az a finom érzék, a melylyel a közvetlen természeti megfigyelést beolvastja legnagyobb mértékben egyéni stílusába. Különösen áll ez stilizált növényornamentikájára, a melyben valósággal új motívumokat ad, a természet éles megfigyelése alapján.

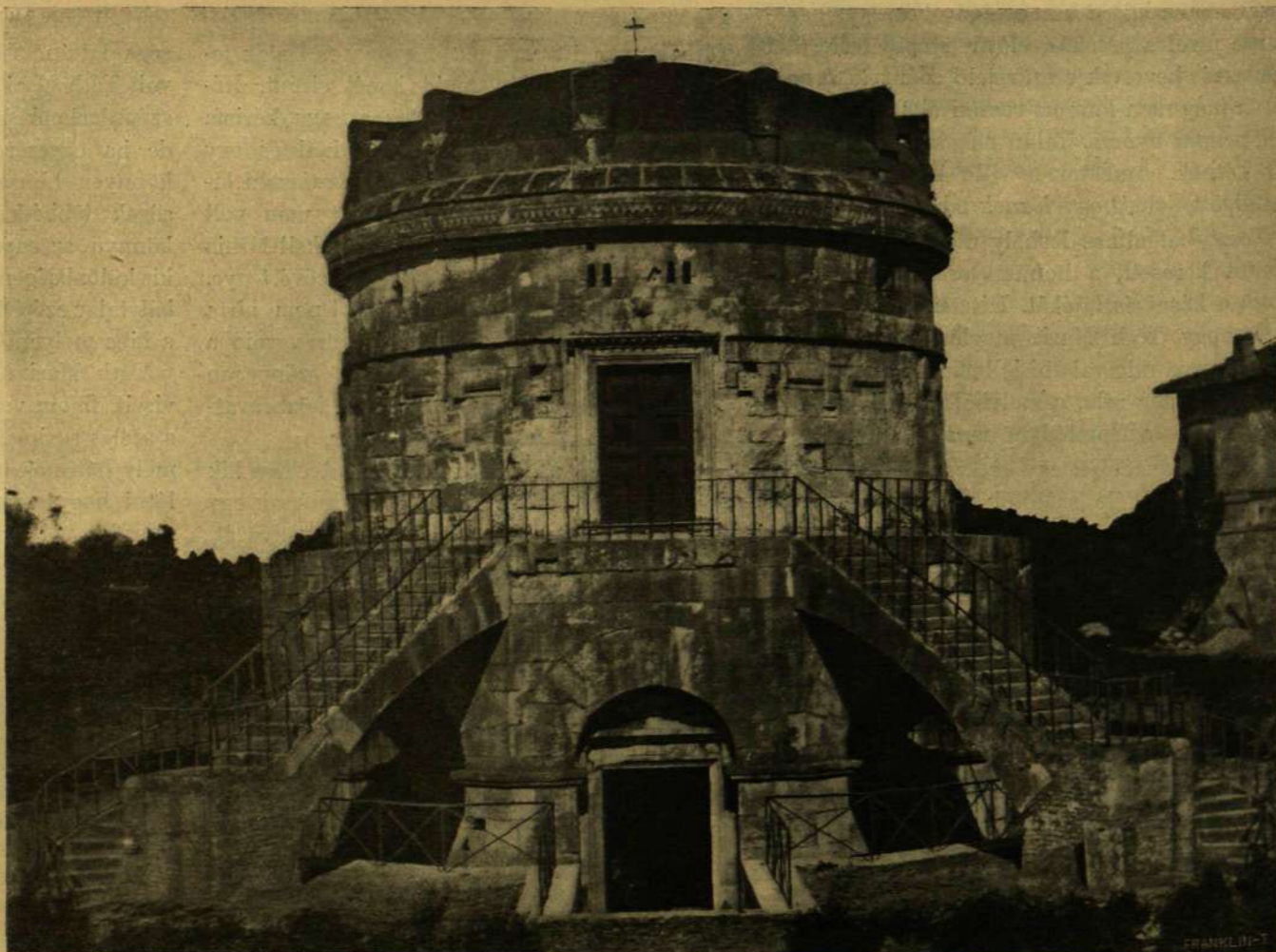
Emberi alakra, növényzetre, minden tárgyra reányomja az ő sajátos, erős egyéniségének bélyegét. Pszichológiai megfigyelő képessége bámulatos és meglepő biztossággal tudja megfigyeléseit egy-egy vonással kifejezni. Elég e tekintetben «A táncosnő jutalmá»-nak (Salome) szerelemtől őrjöngő arcára, a «Wagneristák» sátni, valósággal vészopó kifejezéseire, s a «Pierrot halálá»-nak gyengéd, de kifejezősükben igaz alakjaira utalni.

Alkotásaiban uralkodó az erotikus elem és a szatíra. Alakjainak nagy része bűnös szenvedélyt lehel; minden egyes alakján szembe ötlük az érzéki vágy. Legvisszatetszőbb ez gyermekalakjain: olykor valósággal ördögi lények ezek, gyermektesttel, s öreg, kiaszott arccal.

Fontos szerepe van illusztrációiban a női alakok ruházatának is; soha másutt nem látott, fantasztikus, majd raffináltan egyszerű ruhadarabok, melyek bő redőkkel mindent eltakarnak, de a mellett mindent sejtetnek.

Beardsley fejlődésében négy fázis különböztethető meg. Első kifejezőmódja a silhouette: fehér fekete alapon, vagy fekete fehér alapon. Ebben a modorban készült első nagyobb műve, a «Morte d'Arthur» illusztrációi.

Majd a japánoktól megtanulja a hajszálfinom

THEODORICH KELETI GÓT KIRÁLY SÍRJA RAVENNÁBAN.

vonalakat, a pontozást s ezt a technikát egyesíti az előbbivel, a silhouettével. Ebben a modorban készült a legismertebb, talán a legfőkétebb, de minden esetre legjellegzetesebb alkotása, Wilde Oszkár «Salome»-jének szinte utóélettel illusztrációi. Ezekhez az illusztrációkhoz technika tekintetében közel áll néhány könyvboríték rajza, többi közt az itt bemutatott is, mely azon felül a hangulatos tájrészletben élénk tanúsága Beard-sley erős megfigyelésének. De egyúttal, a mennyiben a fekete és fehér tónusnak már alárendeltbb a szerepe, átmenetnek tekinthető újabb technikájába, a melyben a silhouettét teljesen szakit s a japán mesterek hű követőjeként, rajzait hajszálfinom vonalakkal és pontokkal, szédítő részletességgel és aprólékos-sággal dolgozza ki. Ilyenek a Dowson «The Pierrot of the minute»-jéhez készült illusztrációk, továbbá Pope: «The Rape of the Lock»-jának illusztrációi is. Az utóbbiakban azonban már erősen érezhető az alakokon, de különösen a butorza-ton a francia rokokó hatása.

Rövid élete utolsó hónapjaiban, — mert hét éves pályáját tekintve, valóban csak hónapokról lehet szó, — mikor a vég közeledtével, megtérni óhajt, mikor a kiadóját, egy hozzá intézett levélben arra kéri, hogy erotikus rajzait semmisítse meg, hűtlen lesz a tiszta vonalhoz, tónus-és plasztikai hatásra törekszik. De e művei, jóllehet magasabb czélra törekszik bennök, jóval alatta állanak az előbbieknél. A Ben Jonson «His Volpone»-jének illusztrációi közül csak a tisztán dekoratív rajzok, mint például a czim-lap rajza, mutatja őt erje teljében, míg a figurális rajzok sem a conceptio, sem a technika tekintetében nem kifogástalanok.

Beardsley művészetének nagy jelentősége az egyéni kiválóság mellett abban rejlik, hogy az illusztráció számára új utat mutat, a melyen nemesak utazói követik. A modern illusztrátorok csaknem mindenikén, kiváltképen az angolokon és a németeken, a legjelesebbeket sem véve ki, felismerhető az ő hatása. Stilizált növényornamentikájában megkapók

A SZÜZ MEGKORONÁZTATÁSA. — Botticelli festménye.

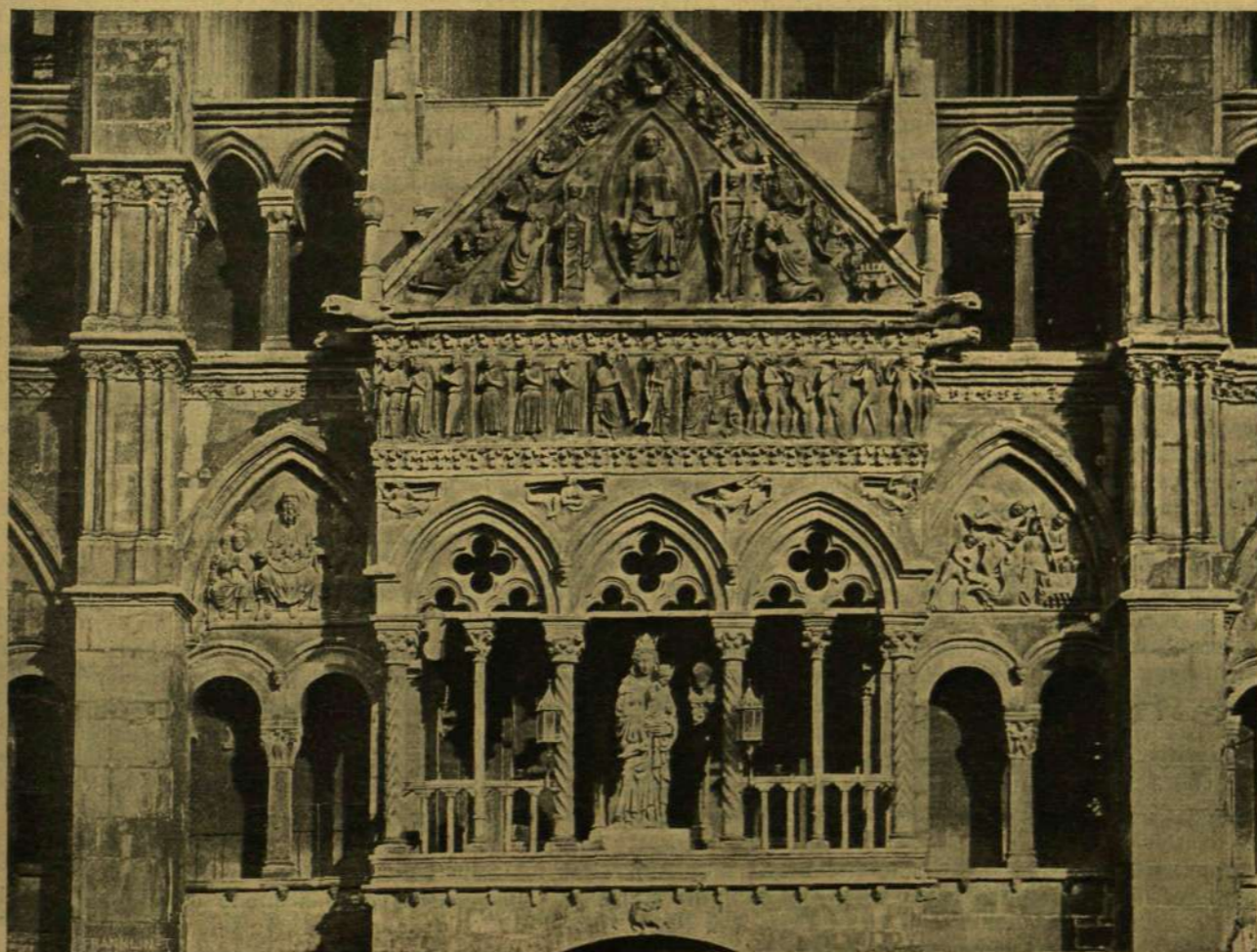
az ötletei és szellemessége s e tekintetben hálás és egészséges motívumokat szolgáltatott a modern iparművészet számára.

Illusztrációi összegyűjtve is megjelentek «Early Work», «Later Work», «A book of fifty drawings» és «A second book of fifty drawings» cím alatt. Erdey Aladár.

KÉT ÉRDEKES KÖNYVRŐL.

Album-formájú, gazdag, de nemes díszszel és hibátlan ízléssel kiállított két könyv, a köntőseben is harmónikus a tartalmával, mely

művészetről és művészekről, elomló és örökké megmaradó alkotásokról beszél nekünk. Ihletése mind a kettőnek Itália földjén fakadt, a szépnek ezen a kiválasztott földjén, a melyet elborított a maga alkotásaival és emlékeivel. Az egyik könyvet Pekár Gyula írta három városról, a másikat Darvai Mórész a seculo d'oro, az arany-század egyik embernek is legérdeke-sebb óriásáról, Benvenuto Cellini-ről. Mind a kettő a K. Lippich Elek szerkesztésében és a Wodianer-czég kiadásában megjelenő «Művészi Könyvtár» új gazdagodása.

RÉSZLET A FERRARI SZÉKEGYHÁZBÓL.

Az a három város, a melynek a művészet történetében jutott szerepét Pekár Gyula egy önmagáért is érdekes írói egyéniség eleven színeivel rajzolja meg: Ferrara, Ravenna és Firenze. A jelzős városok közül való mind a három, vagyis azok közül, a melyeknek sajátos, külön karakterük van és a melyek meghatározott egyéniségeket képviselnek. Az Esték és Borgia Lukrézia egykori rezidenciáját, Ferrarát elnevezték a csönd városának, Ravennát a sírok városának, az aranyos Toscana viruló kapitalisták, Firenzét a virágok városának.

Pekár Gyula ezeket a városokat bejárta és — a mi a könyvének legbecesebb érénye — nemcsak megismerte, hanem meg is értette őket. Abból, a mit látott, kibontakozott előtte a városok lelke, föltárult a karakterük, megmutatta neki magát az egyéniségük. E nélkül a megértés nélkül, a mi félig fantázia, félig megérzés, a látás nem egyéb, mint egy fölület áttekintése, ellenőrzés, a mely legfőkébb a statisztikának dolgozik. De a hogyan Pekár lát, ebben elevenítő erő van, megszólaltatása olyan dol-

„A Művészeti Könyvtár” most megjelent új kötetéből.

BENVENUTO CELLINI.

goknak, a melyek minden időre érvényes érdekességeket mondanak el azoknak, a kik szóra bírják és megérteni tudják őket. A másik érdeme Pekárnak és a könyvének, hogy a maga benyomásainak hűséges és kifejező tolmácsa tud lenni. Ez a képessége részesevé tesz az ő megindulásának, gyönyörűségének, meghatottságának és elragadtatásának mindnyájunkat, a kik a könyvét olvassuk. Az ismeret, a melyet velünk közöl, mint egy eleven lelki élmény kapcsolódik tudatunk világába: az íróval vagyunk nemcsak szemlélődéseiben, de elmerüléseiben is és a képek, a melyek a könyvét díszítik, az olvasóra is úgy hatnak, mint egy átél, tanulmányos és végtelenül érdekes tapasztalat megörögzített emlékei. Kitiűző kalauzunk volt, a ki egy kialakult fölfogás, egy teljes megérzés világosságában mutatott meg nekünk minden szépet és érdekeset és egy gazdag szavú író ékes-szólásával adott hangot a saját elragadtatásunknak.

A VÉGZET.

Elbeszélés.

Irta Gottier Lajos.

I.

Forrányi Lajos, a garnizon legdélcegebb katonája, a tükör előtt állva, aprólékos gondoskodással vette le a bajuszkiót gyönyörű szőke bajuszáról.

Lakótársa, Gedeő Kálmán, plein paradeban várt a háta mögött.

— Elkészülsz-e már valahára?

— Ne morogj, öreg!

A két főhadnagy évek óta elválaszthatatlan barát volt. A kissé könnyűvérű Forrány, a kit egész életében mindenki kényeztetett (főképpen az asszonyok) és Gedeő, a komoly, pedáns katona, pompásan kiegészítették egymást. Ezt a két magyart nem is lehetett egymás nélkül elképzelni. Gedeő valamivel alacsonyabb legény daliás társánál. Erősen markirozott vonásaival inkább rútinak lehetett mondani. Csak okos, sötét szeme volt szép az egész arcában. Sok boldonságtól tartotta vissza örökké mulatni vágyó bajtársát. A másik viszont sok komor redőt simított el kebelbarátja homlokáról.

Forrányi végre elkészült a toilettjével és kez-

tyűt húzva, kardesörtetve sietett Gedeő után a tábori park árnyas fái között.

Első látogatásra mentek az Elekes-villába. Elekes Miklós korán megözvegyedett. Nyugalmozott államhivatalnok volt. Két leányával együtt már évek óta nyaralt a tábori falu villatelepén, a Magas-hegy alján épült, pazar fény-nyel berendezett villájában. Csak a telet töltötték a fővárosban.

Mártha, az idősebb, mély érzésű, komoly, barna leány volt. Ibolyka, az ifjabb, Tizián vörös hajjal s ragyogó szépséggel megáldva kacagott bele a világba. Ugy a főváros gentry-körében, mint a nyaraló-telepen, előkelő szerepet vittek.

Mint az anya nélkül nevelt leányok rendszeren, a két nővér is idő előtt bizonyos önállóságra tett szert.

Mártha önállóságát főképpen a háztartás ezer gondja körül érvényesítette. Csak két évvel volt idősebb, mint Ibolyka, de azért úgyszólván anyai szerepet vitt vele szemben. Az apjuk nem sokat törődött velük. Egyik-másik ismerősük csak elgardirozta a leányokat. Így aztán Ibolyka, a ki sohasem fáradt bele a mulatozásba, szabadabb modorban érintkezett a férfakkal, mintsem ezt a komoly Mártha helyesnek tartotta volna.

A két főhadnagyot Ibolyka fogadta a szalomban. Fölugrott a hintaszékből és lecsapta a könyvet.

— No de ilyet! Hogy maguknak is eszökbé jutott nálunk vizitálni! Ez igazán kedves! És tulajdonképpen illetlenség is volt, hogy ennyi időre halasztották. Az egész garnizon bejáratos hozzánk, a generális úrtól kezdve, végig, csak maguk hiányoztak.

A fekete szemű, vöröshajú leány pajkos diák módjára rázta meg a két főhadnagy kezét. Markatszerű szépsége pompásan érvényesült a halvány lila háziruhában. Azok alig jutottak szóhoz. Folyton ő beszélt:

— Az öreg nincs itthon. Márhának mindjárt szólok. Gyújtának addig rá. Ott a cigaretta a kis asztalon.

Eltűnt a nehéz ajtófélfőny mögött.

Forrányi a társára kacintott:

— Snájdig leány!... Mi?...

Gedeő helyelőleg bölintott:

— Szép gyermek.

A másik pillanatban már ismét bent volt.

— Kérem, foglaljanak helyet. Mártha mindjárt bejön. Palacsintát süt.

Leült a dívány közepére s az ifjaknak kétoldalt mutatott helyet a karosszékekben. Aztán cigarettával kínálta őket. Ő maga is rágyújtott. Majd süteményt és likőrt hozott be s koczinált velők. A társalgás pajzán tónusban folyt. Forrány nagyokat kacagott. Vakító fehér fogai csak úgy villogtak piros ajkai közül.

Később bejött Mártha is. A fekete ruhás, magas, karcsú leány nyugodt föllépése bizonyos komolyságra hangolta a vendégeket.

— Juj! Ez a Mártha mindég olyan rémesen illedelmes, — sügta Ibolyka Gedeőnek, bizalmaskodva.

Egész közel hajolt hozzá. Vörös hajának illata megremegettette a komoly ifjút...

Mártha csaknem kizárólag Forrányival társalgott. A szép szőke katona, az asszonyok kedvence, önkéntelenül elgondolta, hogy ezt a komoly és kevésbé szép barna leányt bizonyára nehezebb volna meghódítani, mint a másikat az ő ragyogó vörös szépségével. Eszébe jutott az is, hogy a kit Mártha egyszer megszeret, azt nagyon fogja szeretni...

— És Forrány jól ismerte a nőket...

II.

A két főhadnagy ezután gyakori vendége volt az Elekes-villának. Forrány többnyire Márhával foglalkozott. A nélkül, hogy szerelmes lett volna a leányba, rendkívül imponált neki az a nyugodt föllépés és kifogástalan modor, a minőre hűs éves leánynál soha, de negyven éves asszonynál is ritkán akad. (Hej, pedig sok asszonyt ismert életében!)

Mártha azért mégis csak Éva leánya volt s hízelt neki a férfi hódolata. Eleintén csak hízelt. Később azonban ez a komoly leány, a kinek eddig olyan nyugodt volt az élete, mint a víz tükre, azon vette magát észre, hogy a férfi meleg, behízelt hangja eddig ismeretlen érzelmeket költ fel szívében, és soha, soha olyan

édes boldogságot nem érzett, mint mikor a délcege szőke katonának közelében volt... A szerelmes leány önfelédten merült azokba a csábos kék szemekbe, a melyek annyi asszonynak elrabolták már a nyugalalmát...

Forrányi nagyon jól látta, mi megy végbe a leány lelkében. Látta fejlődni és izmosodni azt a mélységes szerelmet. És, mint a teremtés urai általában, ő is büszke volt rá, hogy nagy szenvedélyt képes ébreszteni. Mártha pedig sokkal tapasztalatlanabb volt a szerelem iskolájában, mintsem el tudta volna titkolni érzelmeit. Az ő nagy szerelme a homlokára volt írva. De meg sokkal becsületesebben gondolkodott és nem is akarta elrejtani azt az ifjú előtt. Ő csak szeretett és várt...

Ilyen körülmények között Gedeő és Ibolyka többnyire egymásra voltak utalva. A leánynak ugyan volt több gavallérja is, de ő Gedeőt tűntette ki. Minden léhasága mellett mulatságot talált ennek a komoly embernek társaságában. Gedeő egészen másképp beszélt vele, mint eddigi udvarlói. Tulajdonképpen nem is udvarolt neki. Ő az ő pedáns, fölényes modorával úgyszólván csak fölügylt rá s állandóan gondoskodott róla. Fejesóvalva mosolygott meg a leány pajzán ötleit s nem egyszer figyelmeztette egyre másra, a mit nem talált helyesnek.

Ibolyka ilyenkor rendszeren nyelvedkedett, aztán «truczczolt» és ott hagyta a férfit. Végül azonban mégis csak megbékült a maga kenyerén. Aztán ismét szent volt a béke egy darabig.

Az öreg Elekes nyugodtan nézte a leányok flirteit. Eddig is körül voltak véve ugyan fiatal emberektől, de azért, minden nemtörődömsége mellett is, észrevette, hogy ez a két főhadnagy több a tuczatudvarlónál. Elvégre, ha kenyértörésre kerül a dolog, a kauziót le tudja tenni mind a kettőt.

Így álltak a dolgok, mikor a tisztikar fényes nyári mulatságot rendezett az Erzsébet-parkban. A katonaisztai családokon kívül ott volt a nyaralóközönség teljes számmal és a falu intelligenciájának színe java. Ezen a mámoros, pezsgős nyári éjjelen Forrány és Mártha karöltve sétált a park százados fái alatt. Céltalanul kóboroltak az utakon. Jóformán észre sem vették, hogy egyre jobban távolodnak a társaságtól. A tarka lampionok messziről szent János-bogárként fényltek, s a katonabanda zenéje halkán átürödvé jutott el hozzájuk. A szőlő-kürtös valami mélabús szerelmes nótát fújt. Az ifjún sajtóságos érzégs hangulat vett erőt. A pezsgő, a balzsamos nyári éj, az édesbűs melódia s az egyedüllet a szerelmes leánynyal, a kinek karja ott remegett az övé alatt, minden... minden hozzájárult a hangulathoz.

Hogy, hogy nem történt? A szőke főhadnagy egyszer csak a karjai közt tartotta leányt s ajkaival az ajkát kereste.

Mártha önfelédten engedte át magát az első csók gyönyörének.

Mikor pedig visszatértek a társasághoz. Forrány azon módon félre hívta Elekes Miklóst és ott stante pede megkérte tőle a Mártha kezét.

Úgy sietett az egész dologgal, mintha attól félt volna, hogy reggelig mást gondol.

Az apa nem sokat teketóriázott. Csak annyit mondott, hogy ha Márhának beleegyezését bírja, ő áldását adja rájuk.

Szupé alatt már az új jegyespár boldogan fogadta a szerencsekívánatokat.

Márhának úgy tűnt föl az egész, mint egy nyáregőzlom.

Gedeő és Ibolyka pedig csak háromszor vesztek össze és békültek ki ezen a mulatságon. Hazamenet, véletlenül, épen nem voltak haragban. A jegyesek elől mentek, ők pedig utánuk.

Az öreg Elekes leghátul a tábornokné vezetete karon.

Egyszer csak Gedeő megszólal:

— Látja, milyen árva leszek én most, hogy Lajos megmósul.

Ibolyka könnyedén vetette oda:

— Sajnálom, de én nem tehetek róla. Miért nem házasodik meg maga is?

— Ugyan ki jönne hozzám?... Egy ilyen mormogó, vén medvéhez?... (Ezzel Ibolykát cizálta).

— Hja, barátom! Ha maga azt várja, hogy én kérjem meg, akkor soká várhat...

— Ibolyka! ne bolondozzék velem!...

— Fele sem boldonság ennek...

— Hozzám jönne, komolyan?

„A Művészeti Könyvtár” most megjelent új kötetéből.

DOMBORMŰ A PERSEUS-SZOBOR ALATT BENVENUTO CELLINIŰL.

— A lehető legkomolyabban...

Másnap Elekes Miklós a másik párra is ráadta áldását.

III.

Eddig minden úgy ment, mint a karikacsapás. Hogy négyök közt Mártha volt a legboldogabb, az bizonyos.

A könnyűvérű Forrány pillanat behatása alatt cselekedett. Gedeő félt a magányos aglegénysegtől. Ibolyka pedig úgy gondolkodott, hogy elvégre is, egyszer csak férjhez kell mennie és Gedeőből kinekte, hogy egészen comme il faut férj lesz belőle.

Ezeknek a mátkasága nem sokban különbözött attól a viszonytól, a melyben megelőzőleg voltak. Egy kicsit szerelmeskedtek, egy kicsit civődtek, aztán megint kibékültek.

Nem úgy Mártha. Az ő szerelmi mómora fogva tartotta egész lényét s lebilincselte a férfit is. A léha gondolkozás szőke főhadnagy olyan becsületes, jó szándékkal élte bele magát a vőlegénysebbe, mint ha tényleg szerelmes lett volna. De ez csak mátkaságuk első napjaiban volt így. Később lehetőleg ismét fölvette régi szokásait s tovább üzte a garçon élet kedvteleit.

Kevesebb időt töltött a menyasszonyánál s olyankor is néha szórakozott volt. Kifárasztotta, csaknem untatta ez a nagy szerelem. E mellett, a jövő sógorság jogán, Ibolykával szabadabb tónusban érintkezett, s a mióta vőlegény volt, többet is foglalkozott a vöröshajú szép leánynyal. Pompásan megértették egymást és soha sem unatkoztak egymás társaságában. Mindkettőnek erős érzéke volt a humor iránt és ezer bohóságot fecsegték össze, hogy magukat, vagy a társaságot mulattassák. Gedeő is mulatott rajtuk a nélkül, hogy mélyebb nyomot hagyott volna hátra lelkében az egész dolog.

A mély érzésű Mártha azonban sokat szenvedett e miatt. Észrevette, hogy nem képes lebilincselni az ő szép vőlegényét, a ki Ibolykával jobban mulat, mint ő vele. Sokat tépelődött s a féltékenységre mind jobban megérlelődött lelkében. Önkéntelen összehasonlította magát Ibolykával s azon kezdett gondolkozni, hogy Forrány miért is választotta őt és nem az ő ragyogó szépségű testvérét? Lassanként megoldotta ezt a problémát is és teljesen belelte magát abba a tudatba, hogy Forrány csak azért kérte meg őt, mert ő elárulta az ifjú előtt szerelmét.

Valamikor egy szentimentális német regényt olvasott, a melynek hősnője egy csodaszép leány. Ennek volt egy rút nővére, a kit mindég úgy emlegettek, hogy «a másik». Szegény Márhára nagy hatással volt ez az érzégs hisztória s egészen azonosította magát «a másik»-

kal, Ibolyka mellett ő is csak olyan másik-nak képzelte magát egész életében. Mostani nyomorult lelkiállapotában mintegy a bűnhődést látta azért, hogy boldogságának rövid idejében megtudott feledkezni arról, hogy ő csak «a másik».

Aztán Gedeőt hasonlította össze Forrányival és el sem tudta képzelni, hogy Ibolyka a rút Gedeőbe legyen szerelmes és nem az ő szép vőlegényébe. Majd eszébe jutott, hogy a nővére eljegyzése milyen gyorsan követte az övét. Ez a mohó sietség bizonyára csak a dacz szüleménye volt. Ibolyka valószínűleg nem akarta mutatni Forrány előtt, hogy szerelmes belé s boszúból sietett annyira az eljegyzéssel. Forrány pedig bizonyára nem is tudta megalkor, hogy Ibolyka is szereti őt. Hiszen Gedeő egészen lefoglalta volt a leányt.

S mindebből csak annyi volt igaz, hogy négyök közül egyedül Mártha volt szerelmes. A másik három józanul vette föl a mátkaság «rózsalánczát». Nem voltak azok szerelmesek sem a saját párjukba, sem másba. S e mellett mind a hárman veszedelmesen játszottak a tűzzel, de főképpen a Mártha boldogságával...

IV.

Egy izben, a mint ott sétáltak a falu főutcáján, Forrányinak valami félig illedelmes anekdota jutott eszébe, a melyet Ibolykának okvetlenül el akart mondani.

— Pardon, kedvesem, egy perczre. És Márhát ott hagyta Gedeővel, ő pedig a vöröshajú leánynyal pár lépést előre sietett.

Mire elmondta az anekdotát, olyan csengő kacagásban törtek ki, hogy a járókelők utánuk néztek.

Gedeő a fejét csóválta, míg Mártha szemrehányóan nézett rá. Azt látszott mondani:

— És te eltűröd ezt?

Ebben a perczen két parasztasszony jött velök szembe. Jól megnézték a vidám fiatalokat, aztán meglöktek egymást és az egyik félhangosan jegyezte meg:

— De gyönyörű egy pár!

Mindnyájan meghallották és természetesen, hogy Ibolyka meg Forrányit annál jobban kacagtak. Márhával pedig forgott a világ s küzdelmébe került, hogy visszafojtsa könnyeit. (Szegény «másik»...)

Mikor aztán odahaza négyzemközt volt a vőlegényével, magához intette az ablakmelyedésbe és remegő hangon szólott hozzá:

— Nézze csak, Lajos, már régen akarok magától valamit kérdezni. De... ki ne nevesen...

Az ifjú, ki szokva volt az ilyen érzékeny jelenetekhez, unottan kérdezte:

— Mi legyen az?

AZ ERZSÉBET-KÓRHÁZ UDVARI HOMLOKZATA.

A leány zavartan játszadozott zsebkendőjével.

— Csak azt akarom magától kérdezni... de... feleljen őszintén nekem, hogy tulajdonképpen miért választott maga engem és nem Ibolykát, a ki sokkal szebb és kedvesebb is mint én?... Az ifjú elnevette magát.

— No hallja! Mi jut magának eszébe?... — Ez nem felelet.

— Ugyan ne kinozzon már ilyenekkel! — Aztán megdöbbenve vetette oda: — Nem is hiszem, hogy Ibolyka engem szeretett volna.

A leány arcából eltűnt minden vér. Könnyezve nézett jegyesére:

— Csak ezért?... Suttogta elcsukló hangon.

Az ifjú észrevette magát:

— Az Istenért! Mártha! Hiszen nem úgy értettem. Aztán becézve, dédelgetve békíteni kezdte.

A leány letörölte arcáról könnyeit, de lelkében a seb ott maradt...

V.

Ezt az áldatlan helyzetet váratlan katasztrófa súlyosította.

Úgy történt, hogy a két főhadnagy egy tiszt bankett után éjjel kissé mámorosan ment haza a garçon lakására.

Katona szolgálók azzal fogadta őket, hogy távollétükben, míg ő aludt, valaki fészegetni próbálta a külső ajtót.

— Mondtam már, — szól Gedeő, — hogy éjjelre tedd a revolvert ágyad mellé.

A tiszt szolga haptákban állt előtte:

— Főhadnagy úr Forrányi bezárta a revolvert a szekrénybe.

Gedeő rászólt a barátjára:

— Add oda. Neki nem árt, ha éjszakára az ágya mellé teszi. Sok csavargó jár erre. S a mi-kor mi nem vagyunk idehaza, a fiú egyedül van itthon az ezred pénzével.

— Majd kiteszem holnap. — Szólt álmosan vetkőzve Forrányi. — Most már nem járok a szekrényben.

— Csak az lesz a vége, hogy holnap megint elfelejtjük. Add oda most neki.

— Ne zsebelj már mindég. De azért mégis kinyitotta a szekrényt s előkészítette a revolvert.

— Azt sem tudom meg van-e töltve? — S a mint idegesen babrált vele, egy irtózatos dörrenés reszketette meg a levegőt.

A fegyver véletlenül elsült kezében. Gedeő abban a pillanatban szétloccsant koponyával, véresen vágódott végig a padlón...

Forrányi a rémületől megdermedve, bambán meresztette rá szemét...

A szolga jajveszékelt borult a halottra...

VI.

A tragédia természetesen széles körben igaz, nagy részvétet keltett.

Ibolyka az első napokban olyan volt, mint az örült. Jajveszékő hangos bánata betöltötte az Elekes villát. Nem győzték vigasztalni.

Mártha összeszorított ajakkal, halvány arccal járt kelt a házban...

Nem beszélt, de sokat gondolkodott...

Véletlen volt!... Ezt derítette ki a vizsgálat, így írták meg apróra a lapok is az esetet.

A mint hogy igazában nem is volt egyéb az egész, mint egy tragikus véletlen.

Egyedül a Mártha szerelmes, féltékeny szive, tépelődő agya fogadta kétséggel ezt a véletlent...

Hátha Forrányi, a kit ő — «a másik» — mindig féltett a szépséges Ibolykától, szándékosan ölte meg a vetélytársát, hogy ne lehessen azé a szeretett leány?...

Ki lát a vesékebe?...

S daczára, hogy ennyi gaszágot tételezett föl a véglegényről, csak annál jobban szerette azt a daliás, erős szőke embert.

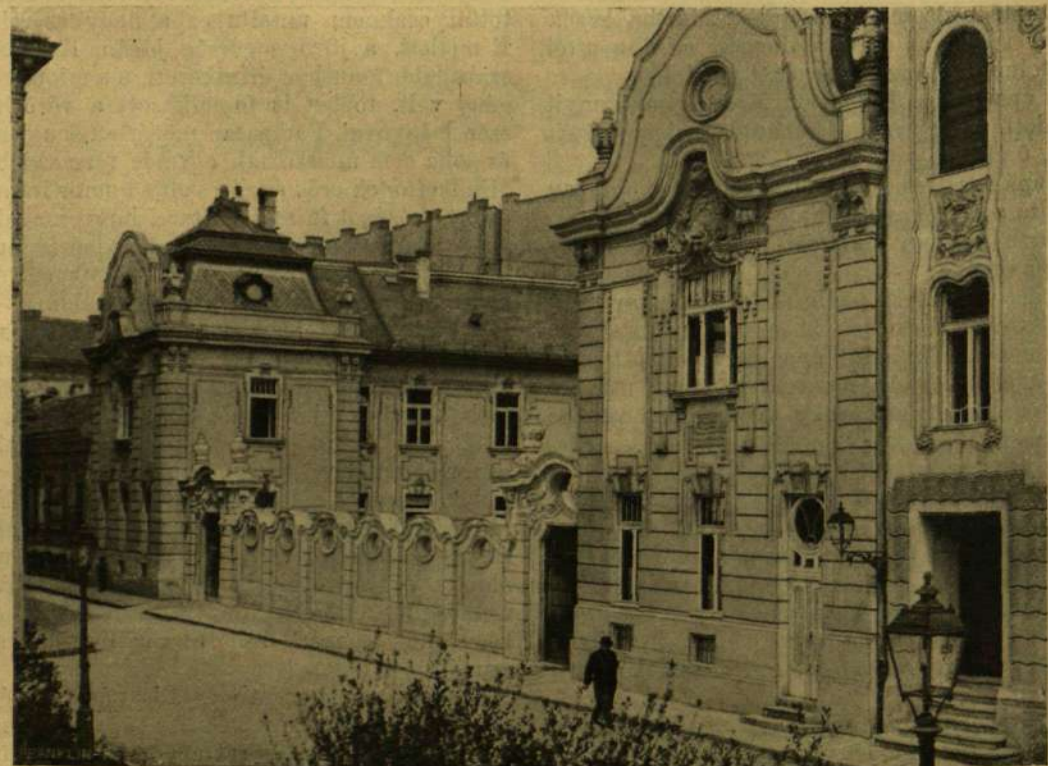
Forrányi pedig egelőre szabadságot tartotta magát és elutazott külföldre.

És multak a napok, hetek, hónapok, és Elekesék beköltöztek a fővárosba, és Ibolyka megint a régi ragyogó szépségű, gondtalan leány volt.

A másik pedig halványan, szóltalanul járt kelt a házban...

Egyszer csak Forrányi visszaérkezett. A szegény szerelmes leánynak hevesen megdobbant a szive a mint viszontlátta az ő szép vőlegényét...

Sírva borult a nyakába.

A BUDAPESTI ERZSÉBET-KÓRHÁZ ÚJ ÉPÜLETE.

Ibolyka is bejött s barátsággal nyújtotta kezét Forrányinak.

Este aztán, mikor a két leány egyedül volt a hálószobában, Mártha megkérdezte Ibolykát:

— Te meg tudsz neki bocsátani?...

Ibolyka kerékre nyílt csodálkozó gyermekszemmel nézett a testvére:

— Hát miért né? Hiszen véletlen volt...

— No, akkor te nem is szeretted Gedeőt soha... Csak ennyit mondott, de többet gondolt...

Ibolyka vállat vont.

Aztán lefeküdtek. A vöröshajú szép leány nyugodtan aludt. A másik álmatlanul, nyitott szemmel feküdt ágyában...

VII.

És a szegény szerelmes leánynak valóságos rögösméjévé vált, hogy Forrányi szándékosan ölte meg Gedeőt, azért, mert Ibolykát szereti.

Nem szólt erről a rettenetes gyanúról senkinek. Féltékenységét sem árulta el. Csak emésztődött és sorvadtt napról-napra.

Pedig már az esküvő napja is ki volt tűzve. Végre az örökös tépelődés annyira megviselte, hogy édesapja orvost hívatott hozzá.

A jó öreg doktor bácsi megvizsgálta a leányt. Megkopogtatta mellét, hátát. Aztán receptet írt neki, valami ásványvizet is rendelt és levegő-változást ajánlott.

Természetesen az esküvőt el kellett halasztani. Elutaztak Délre.

Forrányi velök ment. És mind a hárman szeretetteljes gyöngédséggel vették körül a szenvedő leányt, a ki szemlátomást fogott és pusztult.

Nem használt neki a balzsamos tengeri lég sem.

Hónapokig voltak távol s mire visszajöttek, Mártha már csak árnyéka volt önmagának.

Végre ágyba került s nem is kelt fel onnan többé...

Apja, vőlegénye és nővere őszinte bánattal siratták meg a boldogtalan leányt.

Soha... soha senki sem tudta meg, hogy mi vitte a sirba...

VIII.

Forrányi ezután is csak úgy mindennapos volt Elekeséknél, mint azelőtt.

A katonaságtól kilépett. Magánállást kapott egy pénzügyintézetnél.

A családhoz tartozónak tekintette mindenki.

Mikor aztán a gyászév leteltével a vöröshajú leány és a szőke ifjú gyűrűt cseréltek, senki sem ütközött meg rajta. Egészen természetesnek találták a dolgot.

Pedig mikor az oltár előtt térdeltek és örök hűséget esküdtek egymásnak, épen olyan kevéssé voltak szerelmesek, mint akkor, mikor az a «másik» a Golgothát járta és meghalt, mert szeretett...

ROSZÚL SIKERÜLT HUSZÁR-BOHAM.

A HÉTRŐL.

Kulturpaloták. A kulturális intézmények rendes hajléka az iskolákon kívül, a mi vidéki városainkban egész a legeslegújabb időkig a nagyterem volt. A Magyar Király, a Griff, az Arany Sas, a Hungária vagy a Bika nagyterme, már a szerint, hogy mi a neve az illető város vendégfogadójának. A mi nyilván mutatja, hogy ezek a kulturális intézmények igazában csak megszálló vendégek voltak, hiszen a hotelban laktak. Sőt volt olyan idő is, mikor nem a hotelban, hanem csak a — kocsiszinben. Az első izlésművelő kulturintézmény, a mely leghamarább kiött a szálló-vendégség sorából és annyira jutott, hogy háziúrrá tudott lenni a nagyobb vidéki városokban is: a színház volt. Ez a közeli multban, az utolsó évtizedek folyamán egész sereg tornyos, kupolás palotát kapott, sőt van olyan város, a hol nemcsak palotája van, hanem — nyaralója is. Színház és aréna. A haladásban azonban, Istennek hála, nincsen megállás. Rá kellett eszmélnünk, hogy se a magyar kulturális élet produktuma, se a magyar közönségnek e produktumok iránt való fogékonysága nem fér el egy házban. A színház is kell, de a színházon kívül egyéb is kell a művelt magyar közönségnek. A kulturális érdeklődés szélesebb is lett, melyebb is lett, több ágú is lett, mint volt és nem is olyan régen. A színház csak egy fogás a kultura étel-sorában, igen tápláló, de azon kívül még egyebire is vágyik a kultur-ember fogékonysága és érdeklődése. Olyan megismerésekre is, a melyekkel a színház egymagában nem szolgálhat. Képeket is akarunk látni, társadalmi és tudományos kérdések fejtegetéseit is kívánunk hallani, könyvtárakban is szeretnénk buvázkodni. Csupa olyan kívánság és érdeklődés, a mely

nagyon megérdemi, hogy intézmények álljanak a szolgálatába és ne hagyják tér és föld nélkül. Ugy tudjuk, az első *Közönművelődési Ház*, a mely ilyen intézmények hajlékának épült a vidéken, a *szegedi kulturpalota* volt. Nemesak az első, hanem mind ez ideig az egyetlen is. A vidék többi nagyvárosában a kulturális törekvésű intézmények, ha szavuk volt a közönséghez, többé-kevésbé még mindig rászorultak és rászorulnak a *nagyterem*re. Hol a hotelére, hol a városházára. Immáron ez nem tart soká is. Olvassuk a kultuszminiszter rendeletét *Közönművelődési Ház*-ak építéséről, a melyek legközelebb kilencz-tíz nagy magyar városban teszik háziúrrá a kulturális törekvéseket és intézményeket. Akármelyik nagyobb városunkban szólal meg a magyar művészet vagy a magyar tudás, abban a helyzetben lesz, hogy a maga házában falai közé hívhatja a közönséget, a mely ezt a szót hallani kívánja. Olvasván ezt a rendeletet, éreznünk kell, hogy megérkezünk, hogy eljutottunk valahová, olyan területre, a mely nemzeti művelődésünk úttörői és vándor apostolai lelkében még csak mint ábránd élt, egy varázsosan szép álom, a mely, hogy megvalósuljon, nem tartottak érte nagy árakat semmi küzdést és semmi szenvedést.

A *Nőképző*. Ezelőtt egy néhány nappal megint virágot termelt a Veres Pálné szobrának fehér márványköve. Egy kedves, szép ünnepe koszorúit tették le rája, a *Nőképző Egyesület* negyvenestendő főnállásának forduló napján. Annak az első magyar *feminista* mozgalomnak huszonkét apostola közül, a kik Veres Pálnét ismerték el a vezérüknek, még hét uriaszony van életben: méltók arra, hogy az egész művelt magyarság hálás hódolattal

emelve reájuk tekintetét. Igen nagy értékűt vagyunk nekik adósok, de viszont ők megjutalmazva érzik magukat, látván a gyönyörű eredményt, a mely négy évtizedes munkálkodásuk egyre növekvő területén kivirult. Feminista mozgalom ma is vannak és bizonyára nincs művelt ember, a ki lelkében elzárkózna olyan törekvések elől, a melyek a női lélek természetével harmonikus irányban gazdagítani kívánják. De nekünk az az érzésünk, hogy amaz első feministák harca, a kiknek most diadalát ünnepeltük, e lélek természetével nagyobb és tisztább összhangban volt, mint bármelyik későbbi törekvése. Azon a törekvésen, annak a harcnak a zászlaján a legemesebb önzetlenség fénye ragyogott. Az új feministák jogokat követelnek a nőnek, a mely jogok a férfiakhoz tegyék őket hasonlóvá. Veres Pálné és társai kötelességeket követeltek, a melyek a legemesebben fölfogott női hivatás teljesítésére tegyék alkalmassá az asszonyt. Ők is a fölvilágosításért harcoltak, de azért, a melynek világossága a leggyönyörűbb erények, a művelt és finom asszonyi lélek fényességéből árad. Ők elegendőnek tartották az asszony számára a nő méltóságát, a mely nem szorult rá, hogy a férfi joga támogassa: mert hiszen minden ilyen jog hódolni köteles e méltóság előtt. Törekvésük erkölcsének és igazának ragyogó bizonyossága a gyönyörű eredmény, a mely munkájukat koszorúzta, a szobor, a mely Veres Pálné érdemének halhatatlanságát hirdeti, a hódolat, a mely nemes társait körülveszi. A *Nőképző* ünnepe valamennyiünknek kedves ünnepe kellett, hogy legyen; nemcsak a nők, hanem a férfiak is, a kik első sorban tartoznak hálával a női lélek minden gazdagodásáért.

ELVESZETT A CSÁKÓ. — Garay Ákos rajza.

Gerhard Hauptmann, a világhírű drámaíró, a németek irodalmi életének ez idő szerint leg-hatalmasabb alakja, a minapában Budapesten járt, családjával együtt megnézte a magyar főváros nevezetességeit, természeti szépségeit, azután elutazott, a nélkül, hogy akár egy interviút, akár egy banketet kellett volna kiállnia. Nem tudom, kit illet a dicséret azért, hogy a kiváló teuton látogatása így folyt le: őt-e vagy a véletlenséget, de az embertől kikívánkozik a dicséret és az elismerés. Végre egy neves, sőt nagynevű idegen, a kinek nem kellett kijelentenie a közvélemény számára, hogy Budapest nagyon szép város, a budapesti asszonyok nagyon szép asszonyok, a budapesti közönség nagyon művelt közönség és, a mit első-sorban kellett volna megemlítenünk, egy híres ember, a kit nem kellett megkérni, hogy idejőjön, a kit a maga érdeklődése hozott a magyar fővárosba. Száz más ok mellett ez az egy is elég lett volna arra, hogy ünnepelejük Gerhard Hauptmann, de a véletlenség jóízűsége ennél kevesebb és mindenesetre nyugodalmasabb jutalmat szánt neki: azt, hogy nem ünnepelejtük. Egészen bizonyos, hogy Gerhard Hauptmann jobb szereti, ha így történt. Mert a két napon át, a mit itt töltött, úgy érezték és azt tehetett, a mit akart. Megnézhette ezt a szép várost, sétálhatott a Margit-szigeten és este kiülve a szállója erkélyére, elmerenghetett a hőmpölygő folyam és a tűz-szikrás budai hegyek varázos panorámájában. A mit így, a maga szemével, csöndes zavartalanságban látott, bizonyára többet és szebbet mondott neki rólunk, mint a mit száz toasztban a fülébe harsogtak volna, ha éberebb tisztelői megsejtik, hogy itt van. Akkor ő is úgy ment volna el, mint sok más híres külföldi, a kik közül egy a következőkben foglalta össze budapesti tapasztalatait:

— Elragadón kedves város. Az én emlékezetemben úgy él a képe, mint egy ragyogóan terített fehér asztal tele pezsgős poharakkal. Azt hiszem, az ilyen dicséretre, ha még olyan lelkes is, immáron nem vágyunk valami nagy epedéssel. De viszont azt is be kell ismernünk, hogy az a mód, a hogyan mi a neves idegeneket fogadni szoktuk, mintha egyenesen az elismerés ilyen formáira pályázott volna. Ez a város, a mely világvárosnak szeretné tudni magát, pezsgővé olvadt a boldogságtól, a hány-szor egy kiválóbb idegen a falai közé — ereszkedett. Szó sincs róla, meg kell becsülni az érdemet, ünnepejni is kell, ha ennek alkalma kerül, de ünnepi alkalommal tenni minden esetet, a mikor egy híres ember a földjére lép, nem egy nagyváros rangja szerint való dolog. Ez a város elég szép és elég érdekes ahhoz, hogy híres emberek a maga mivoltáért is kíváncsiak lehessenek rája és a kultur-világhoz való hozzátartozását dokumentálni tudja a hétköznapi képével is, a nélkül, hogy pezsgős palaczkokat dúrrogasson a kultura tiszteletére.

A milliók terhe. Schwab Károly az egyik aczéllírály — a másik aczéllírály Carnegie András — a minapában keservesen elpanaszkodott egy amerikai újságról — a milliói miatt. A mélyeséges meggyőződés hangján jelentette ki, hogy a legnagyobb teher, a mi emberre ránehezethetik, a gazdagság, a mely nagyobb, semhogy a tulajdonosa tudhatná: mit kezdjen, illetve mit — végezzen vele. A kintünö milliárdos abban a helyzetben volt, hogy példákra is hivatkozhatott a panasza igaz voltának bizonyítására. Hivatkozott Carnegie kollégájára és volt üzletársára, a ki szintén a milliók kétségbejövő nyomása alatt töpreng, hogy mi okozat tegyen a pénzével úgy, hogy az — fogyjon és ne gyarapodjék és hivatkozott Rockefellerre is, a kit a milliók szomjazása a bíróság elé juttatott, most pedig tömegekben hajigálja el az aranyat, mert már ő is érzi mérhetetlen kincsei nyomását. Mi mosolyogva olvassuk az ilyen panaszt, a melynek komolyságát és őszinteségét a Schwab Károly omló könnyei se tudják a képzeletünkben igazolni. A mi sorunk belénk azt a meggyőződést edzette, hogy a pénz csak akkor terhes, csak akkor lenyűgöző, csak akkor bénító erejű, ha — nincsen. Kétségtelen azonban, hogy minden meggyőződés egy helyzetnek, egy állapotnak, a helyzet és állapot tapasztalatainak leküzdött tanulsága. Bajos tehát egy meggyő-

ződés őszinte vagy hamis voltáról ítéletet mondani, a mig nem volt részünk abban az állapotban, a melynek ez a meggyőződés az erkölcsi termése. Schwab Károly az ő érdekes vallomásaiban azt mondja, hogy az olyan ember lelkére, a kinek több vagyon van, mint a mennyinek a jövedelmét a legszeretlenebb bőkezűséggel is elkölteni képes, egy vad forrásával csap minden szó, a mely emberek inségéről, nyomorúságáról beszél. Már pedig ez elől a szó elől az ilyen ember zárkózhat el legkevésbé, mert minden panasza oda törekszik, a hol a maga enyhítésének a módját tudja. A milliárdos palotája egy sziget, a melyet a nyomorúság hullámai nyaldosnak. Erről a szigetről tehát sivár és szomorú a kilátás; de elmenekülni róla — csak magába ebbe a tengerbe lehetne. A milliárdos, ha érző lelkű ember, a nyomorúságnak, ha rideg szívű, a pénz démonának a rabszolgája. Egy milliárdos előtt, mondja Schwab, olyan problémák merülnek föl, a melyek minden kérdés között a legkevésbé tisztázottak, mert kevés embernek volt szüksége rá, hogy töprengjen rajtuk. Ez a vallomás bevallása annak is, hogy a pénz-császárak közé még egy igaz apostol se jutott: a mi természetes is, mert az apostolok munkája nem az volt, hogy maguknak milliárdokat gyűjtsenek. A kiknek pedig ebben a munkában telt — és pedig igen eredményesen — az életük, azoktól — kapzsiság a panaszkodás. Ha még a részvétet is maguknak akarják lefoglálni, akkor mi maradjon azoknak, a kik azért panaszkodnak, mert betevő falatjuk sincs?

TATÁRRABSÁG.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irtá PEKÁR GYULA.

Hát rettenetes osztozkodás volt az... Tholdalagi Mihályék, kik vagy száz társukkal meg a Trembowla utáni zavarban elszakítottak a Kemény János uram főemberes csapatától, ott sorakoztak hátul a krimi tatárok balaklavai hordája közepette, és bizony jó ideig nem érték fel észszel, hogy mit is jelent a visszazárguló mirzák e féktelen örömváltása. A homokba rogyva pihentek volna az örökös lovasok közt, ámde forró volt az a napsütötte homok és még forróbban égette őket a testükre kovacsolt nehéz láncz vasa. Siralmas volt a szemléletük, a hogy így lerongyoltan, vágómarhaként egymásra hajtották őket! Bizony most már ugyan istenigazában testvérülést a szolga az urasággal és senki se tudta volna többet, ki a koldusok közt a főember. Ám nem igen bánták ezt az urak, — ellenkezőleg, ép a kivetendő váltásdíjra való tekintettel ki-ki szegényebbnek és alábbvalónak igyekezett magát feltüntetni, mint a milyen valósággal volt. Ép e ravaszkodásról beszélgettek az együvé vasalt Tholdalagi és Szombath Ferkó körül a magyarok. Lánczukat csörgetve, nagynehezen odakúsztak melléjük az együvé szokott rabtársak: Vér György, Szalánczy Gábor, középajtai Szűts György, aztán

Vayda, meg öreg Putnok Zsigmond uraimék. Nagybárára szolgálófélekkel voltak egy vason párosával; ki a lábán, ki a dereka körül viselte a súlyos lánczot, de volt olyan rabpár is, a kiket a bilincsen felül még a nyakukra vasalt deszka-kaloda tartott együvé. Utolsónak a Fejedelem udvari bolondja, szegény Szabó Gazsi kúszott oda Mihály mellé. Az ő rabpárja, valami sebesült löfőszékely, már vagy két hete elhalt mellőle s így magában lett volna, de nem volt köszönet ebben a magányosságban, mert a fogoly-csoport új parancsnoka, az embertelen Ak-Mirza csak annál súlyosabb vasgolyóbist kovacsoltatott a nyakáról lelőgő lánczra. Csikok, de már nagyon czafatos bolond-ruhájában alig tudott mászni a golyótól az istenadna, ám jövedve azért még mindig nem hagyta cserben. Ő tartotta vígsággal a búsuló rabtársakat.

Hát búsultak ők mostan is. Egy darabig némán tapogatták rongyaikkal a vasverte sebet testükön, majd reménytelenül néztek körül a végtelen pusztaságban. Aztán megint csak lógatták a fejüket. Ki-ki haza gondolt.

— Szegény jó anyám! — kezdte ifjú Vér György.

— Szegény mátkám! — sóhajtott Szalánczy Gábor.

— Szegény feleségem! — folytatta belényesi Vajda Miklós.

Az idősebbek jobban túrtörtézték magukat. De végtére középajtai Szűts György is kibökte:

— Az én anyátlan három leányaim!... Öreg Putnok Zsigmond se késett:

— Árva unokám, te Maris, meg kicsi Zsófi-kám!...

Sok veszedelmet kóstolt, igaz és vitéz emberek voltak, de bizony azért folyt a köny az arcukon. Szégyenkeze is tetkeztek homlokukkal a tenyerükbe, hanem aztán megint csak újra kezdtek:

— Látom, — motyogta Vér György, — ott áll szegény anyám a ház ajtajában s néz a zetelaki útra, jövk-e? Gyöngye már a szeme, úgy meresztgeti... Ugyan ki van most a szomszédok közül nála?

Szalánczy Gábor komoran töprengött:

— Hej, szép mátkám, Izdenczy Anna!... Vajjon várs-e te én réám? Ki áll most a rozmaringos ablakod alatt a kertben, — nem-e az a másik?

— Kata lellem, te szép feleségem, — morgogta Vayda Miklós, — elhiszed-e majdan, ha holt híremet költik? Közel van Rápolthoz Algyógy, tudom, ott sertenkedik régi kegyesed, Maylád Imre, — hamarosan nem vigasztal-e meg?

A két öregebb csendesen kesergett:

— A leányaim, az unokám... Ki visel most rátok gondot? Kicsi jussotokból nem túrnak-e ki a jó rokonok?...

Tholdalagi Mihály is Margitjára gondolt, szorongó szívvel, szerelmesen. De ő nem szólt egy szót se, — neki erősebbnek kellett lenni a többinél. Drága felesége, hol és merre bándí-dik most szegényke a felfordult Erdély zavara közepette? Oh, hiszen csak irhatna, vagy legalább üzenhetne neki, ám új gazdájuk, a gyanakvó és kegyetlen Ak-Mirza még e grácia megtagadásával is nevelni akarja gyötrelmüket. Gondolja: többet fizet a rokonság a már holt-nak vélt, sőt meg is siratott rabért, ha idő múltán élőként támasztják elejébe... Nos, ép mikor ilyenékné szontyolodott a rabtársaság, akkor mászott oda hozzájuk Szabó Gazsi a vasgolyóbisával. Fájdalmas mosolyra szélesedett a bolond aszott képe:

— No bizony, már megint a búsulás koplaltatja Nagyságotokat?

— Könnyű neked, — dörmögte Szalánczy Gábor, — hízal téged a magad bolondériája!

— Az ám. Könnyű kegyelmeknek! Kegyelmeket kiváltja a szerelmes atyafiság, szülék, feleség, gyermekek, — de én ugyan mit tegyek, kihez bizzak? Ki törődik a fejedelmi bolonddal, a felesleges elméjű, szegény mitugrásszal? Hej, urak, magányosabb vagyok én a sarokba vetett bagónál, a tréfámon kívül nincs én nekem senkim, s az a tréfa is, a hogy születik, hamar hal, mint a hallgató urak arczán a mosoly... No bizony, szép világ! Hiszen ha Nagyságotok sírnak, nekem bőgnöm kellene. Ámde lássák: én nevetek! És megnyugsom a dolgon, mint a sinkfalviak az akasztófán.

— Ne búsulj, Gazsi, — vigasztalta Mihály, — majd gondunk lesz nekünk rád.

— Kiszabadít téged a Fejedelem Ő Nagysága! — tette hozzá Vajda Miklós.

— A Fejedelem, az én Gyuri barátom? — kaczagott a bolond, no lám, ragadós a példa, — tréfálnak már az urak is!

— Tán csak kiszabadít, vagy mi?

— Hiszen megténte Gyuri, — ármánykodott Gazsi, — csakhogy a snájderja nem engedi...

— Hogy-hogy, te?

— Hát úgy, hogy nagyon szűkre varrja a nadrágján a zsebe torkát. Nem lehet abba a Rákóczy-zsebbe belenyúlni! Belé még csak beleesüszik az arany, de ki ugyan sohse jöhet belőle! Kivált pedig az én váltásdíjamba nem fog kijönni onnan soha még egy poltura sem. De, mondom, nem Gyuri a hibás...

— Eh, fősvény ember, — szereti a pénzt...

— Dehogy is; őt szereti az arany! Különbőség ez, nagy uraim! Én is szeretem a pénzt, és mégse jön hozzám, ellenben ragaszkodik Gyuri komámhoz és szeret nála halomra hizni. De nincs lelke hozzá, hogy a szeretköz, fiadó tallérokat egy mástól elválassza...

Szalánczy elmosolyodott:

— No de a lengyel azért most mégis csak kifogott rajta. Belenyúlt a polyák a Rákóczy-zsebbe!

— Dehogy: az egész nadrágját húzta le! Csak így férközhetett hozzá a pénzéhez. Pucézon áll most szegény Gyuri komám a világ előtt; nem tudom, mibe fog takarózni. Hej, mindig mondtam én neki: komám, minden ember bolond e világban, de míg én a vig bolond, csak beszélem, addig te, a komoly bolond, te csinálod a bolondságokat. Ezért vagyok én még mindig okosabb tenálad. No és hát nincs-e igazam, urak? Egyszer rugaszkodott Gyuri komám tréfára, még pedig királyosi tréfára, és imhol nem sült el az élce! Mi isszuk a levét; keserű lőre, de azért koevezintunk vele urunk egészségére, — vivát! Jól esik? Én már be is rúgtam tőle, s ezt mondom: majd akad valami jórávaló vénasszony, a ki kiszabadít engem a rabságból, hogy mindörökké szerelmesnek biztosítson. Hitemre, hűségrel fogok szolgálni neki! Százestendő Sára lellem, hol vagy? Hallják-e kegyelmeket? Kiáll a kapuba, éneklí már:

— Ha az Isten olyan csudát tenne, Hogy valaha legényessé lenne, Kiállnék az út közepére, Hogy vagy egy már réám is cseppenne!...

— No néni, én vagyok az a legény-eső, ugorok már a nyakába, csak a váltásdíjaidat küldje!... Hát nevettek a szegény urak, Mihály azonban vigyázatra intette őket:

— Egy komoly szót, testvéreim, arról a vált-

STEVENS ERZSÉBET, 105 ÉVES INDIÁNUS ASSZONY.

ságdíjról! Hát igaz, elszakadtunk a Kemény János uram főemberes csoportjától s ők tán azt se tudják már, hogy élünk-e, vagy halunk, de meghiggyétek, nem nagyobb azért a mi bajunk. Igaz, nekik jobb dolguk van ott a khán háta mögött, etetik, itatják, szekerem hízalják őket, míg mi holtra sanyargatunk, ámde megvan ennek a mi sanyarú állapotunknak is a maga előnye. Kisebb lesz a váltásdíjunkt! Ezért vigyázzatok a beszédre, minden viselkedétekre, — ne ejtsetek úri szót, hadd higgye a tatár, hogy csak afféle jobbágnép vagyunk. Ti pedig, a kik vélünk vagytok, szolgák, valahogy el ne áruljátok! Előbbi vigyázonk még tudta, kik vagyunk, de ez az Ak-Mirza már nem ósmér minket, — rongyainkban ő előtte már eselészamba mehetünk...

Ép a hogy ezt hánytorgatták, riadt a tatárok örömváltása s vágattak vissza a sereghez az agák, meg a mirzák. Szabad a rabpréda! Ki-ki mentől több foglyot akart magának harácsolni. Lett ott zenebona, s a magyarok a rájuk rohanó pogányokat látva, végőrájukra gondoltak. És nem is ok nélkül, mert a vetélkedő tatárok arca csakhamar haragra gyült és bizony ki-vont karddal marakodtak a zsákmány felett. Négy idegen mirza tört be harcosával a balaklavai sorokba s már szanaszét vonszolták a foglyokat, mikor az érkező Ak-Mirza és hadnagya, Eszin Cselebi rájuk rontottak. Valóságos csatát rögtönöztek és ugyan hegvestörőzték egymást. Lapultak a szegény rabok, de többet, főként öreg Putnoky urat, azért nagyon összetaposták. Nehányanak pláne még életébe is került ez a vad osztozkodás. A betolakodott idegen mirzáknak ugyanis végtére is sebesülten kellett menekülniök a balaklavaiak elől, de páran sehogyse akarták elereszteni a magukkal von-

szolt foglyokat. Főként a legutolsó két nogáji tatár úr, Batir és Kajabi hetvenkedtek. Balke-zükkel két magyar rabot, szegény Nyurgha Pétert, meg Zürchapó Bálintot húzták az üstöké-nél fogva, kardos jobbjukkal pedig dühöten hadakoztak Ak-Mirza és Eszin Cselebi ellen. Mikor látták, hogy sehogyse boldogulnak, káromkodva ordítottak fel:

— No hát akkor inkább egyikünké se legyen a rab!

És — Mihály a maga szemével látta ezt, — semminthogy Ak-Mirzáéknak odaengedjék, inkább lecsapták a foglyok fejét. Folyt a vér, de hamar itta azt a sivó homok. Végre a kövér Nureddin jelent meg a porfelhő közepette, s ő tett ítéletet. Szigorú volt ez: száz korbács Kaja-binak, lófarkra vonás Batir-nak... Pár percz múlva a testes Ak-Mirza már röhögve hallgathatta a büntetett emberek jajgatását. Ép a Mihály rongyos kontósába törülte meg kilidse véres pengéjét és biztatóan szólt:

— Úgy kell nekik. Ti az enyémekek maradtok!

Vonult az aranyhorda odább. A sereg egy része csakhamar elvált, a besszarabiai tatárok lekanyarodtak foglyaikkal Ocsakov és Ak-Kerman (fővár) felé, mely tengerparti erősséget a magyarok Dnyeszter-Fehérvárnak neveztek. A derékhad azonban csak masirozott tovább, átkelt a zúgó Dnyeperen s eljutott a perekopi földnyelvezhez. Itt volt a Krim torka, itt habzott az ocsmány Rothadt-Tenger. Beléptek a félsziget tatár pusztaságába.

Ak-Mirza és Eszin Cselebi e hosszú mars alatt azonban nem maradtak egészen télenül. A büntető fegyelem daczára, a hol lehetett, rabolták ok a délszláv falvakat. És mesés volt az ő ügyességük nemesek a zsákmányolásban,

AUBREY BEARDSLEY RAJZA. (KÖNYV-BORÍTÉK).

hanem főként a zsákmány kezelésében és megtartásában.

— Nézzétek már, — böködte olykor Tholdalagi a mellette bandukoló rabtársakat, — egy egyetlen tatár mennyi prédával jön meg abból az égő faluból! Nézzétek Eszin Cselebit: féltucat jobbágyot, húsz ökröt s vagy harmincz birkát hajt maga előtt, de ezenkívül három rablott gyerek feje látszik ki a nyeregkápa zsákjából s elötte, mögötte egy-egy leány ül a lovon. De a karjára pányvázott vezetékllovak se üresek ám! Megkötözve ott totyognak az orosz apa, meg a fiai . . . És hogy vigyorog a kaján Eszin Cselebi!

— Üdv, testvérek! — kiáltotta Szabó Gazsi. Hát örült ilyenkor a tatár és öröme kissé türethetőbb tette a magyar rabok sorsát is. Szivesebben etették őket, főként a körülöttük rajzó kolmashi amazonok mutatkoztak könyörüleseknek. Nem egyszer ök adtak számarterjet az eltikkadóknak, sőt olykor a nyergük alatt pühitott hűsből is belevetettek egy-egy darabot a rabtüz üstjébe. Aztán odaálltak eléjük és nevetve, tréfálkozva nézték a falatozókat. Mi volt e tréfa? Hát az, hogy pl. nyíllal kilőtték a szájhöz emelt falatot a rab kezéből. Mihálylyal is megessett egyszer a dolog, — felnézett, s ime vagy tizenöt lépésre a kacagó Kara-Gült látta maga előtt. A vad leány kötekedő gúnynyal tekintgetett rája, mikor azonban azt vette észre,

— Ugyan hagyjad már, — mormogta Kara-Gül, — jobban értek én az efféléhez . . .

Egymásra néztek. A leány szinte elfogódottan mosolygott. Durezásan kapta meg a Tholdalagi kezét s ajkához emelve, elsőbb kiszopta a vért a felhasított újjból. Aztán finom fehér vázsnat vont elő tarsolyából s takarosan, szépen bekötötte a sebet. De még azután se eresztette el a Mihály csuklóját; hosszan szemlélte, kedvtelve tapogatta.

— Hiszen te nem vagy szolgál . . . Te új vagy! Csitt, el ne áruld . . .

Észrevette újján a jeggyűrűt. Elgondolkodva forgatta.

— Házias is vagy?

Mihály zavarodottan szólt:

— Nincs értékes kő rajta . . .

— Ne félj, nem veszem el tőled!

A Fekete Rózsa felkelt. Becsületes parolát adott az ifjúnak s így búcsúzott:

— Ha ezután éhes, vagy szomjas vagy, csak nekem szólj!

Megbarátkoztak. És Mihály e barátságának nonszókára való hasznát is vehette. A krimi sivatag közepe felé masíroztak már akkor, ép Ajbárnál voltak, hol is nagy oszlása következett be a tatároknak; egy sereg jobbra búcsúzott Koszló iránt, más hadak balra kerekedtek a távoli Kaffa, Keres és Eszki-Krim felé. Szegény elszakadó rabtársak, mily búsan integettek a maradóknak! . . . Nos itt, Ajbár után történt, hogy a krimi ős délszaki forrósága végkép erejét vette Tholdalagi Mihálynak. Többször megbotlott már s a végén sehogyse tudott többet felkelni a köves földről. A dühödt Ak-Mirza már káromkodva rántott kardot a feje felett, mikor Kara-Gül szerencsére közbelépett:

— Mit gyötröd ezt a becsületes szolgálombert, te mirza? Van nekem vezetékllovak, ülted rá a párjával . . .

A Fekete Rózsa megittatta s valahogy újból életre keltette a kiálló rabot. Ámde Mihály nem sokáig láthatta a jó Kara-Gült. Elhagyván bal felől Ak-Medsidet (Szimferopol), csakhamar Eszki-Jurtba értek s itt a khán a derékhadal, az amazonokkal s az előkelő rabcsopottal a közeli főváros, Bakese-Szeráj felé kanyarodott le. Nehéz istenveled volt ez; a tatár lánsák közt tovatűnő rabkarok szomorúan emelkedtek búcsúra. Ám a maradók nem igen értek rá az érzélgésre; csattogott az Eszin Cselebi korbáca s az elől lovagoló Nureddin tovább vezette a balaklavaiakat a tenger felé.

Itt már teljes pompájában bontakozott ki előttük a déli Krim olajlugasokkal és pálmákkal ringó paradicsoma. Vége volt az előbbi tik-kasztó sivatagnak, a köveses halmok közt egyre szaporodtak a zöldelő kertek oázisai. Bakese-Szeráj száz minaretjén túl ott kékellett a távolban a Csadir-Dagh (Sátor-hegy) trapéz csúcsa, — pár nap múlva már merész formájú, nagy hegyek közt masírozta tova. Édeni völgyek nyíltak itt s ezeknek sohse látott díszű viránya balzsamos lehellettel üdítette fel a keseregőket. Ámde vigasztalhatta-e őket mindez? Búsan énekeltek a rabzsoltárt:

«Az tatár a magyar népet nem kéméli,
A miként a szolgát, az urat úgy köti,
Együvé az urat a szolgálhoz fűzi,
Mind ifjút, mind öregit nagy rabságra küldi.

Együvé kötöttek szolgák az urakkal,
Együvé az urat kötik a szolgálakkal,
Együvé a nemest az alávalóval,
Ugy hajtja az tatár keserves jajokkal.

Mint a pásztor nélkül juhok, úgy maradtunk,
Senki sincs gyámolunk, magunk eloszlottunk.
Az egyik tengertől másira hajtattunk,
Mint szintén az barom, elharagosítottunk.

Gyaláz az ellenség és kiirt bennünket,
Tangeri gályával fenyegetnek minket,
Éktelen öttekkel tart pogány bennünket,
Melyért kibocsátottuk már sokan lelkünket . . .

Az egyre vadabbra való szirtek közt végre a Fekete-tengerhez értek. Csóválták a fejüket a jó magyarak a temérdek viz láttára.

— Hej, nagy uram Isten, dörmögte Szabó Gazsi, — micsoda örömeid telhetik neked ekkora dézsa felesleges vízben? Még hozzá keserű is, — látszik, csak rosz kedvben teremtetted! . . .

Ott tartóztatták őket az öles falu régi génuai tornyok börtöneiben. Kinos bizonytalansággal hánykolódtak itt, — mi lesz velük? Sokan a gályát emlegették, mások azt sutogták, hogy több rabszállítmányt már Szinopéba, Trebizondba vittek az eunukh-vásárra. — Egy napon végre nyílt a vasajtó s korbáccsal kezükben Ak-Mirza és Eszin Cselebi léptek be. Vitték vissza rabjaikat Inkerman fölé, a maguk Tayhán falujába.

(Folytatása következik.)

A VIDÁMSÁG HÁZA.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta Wharton Edith; angolból fordította Schöpflin Aladár.

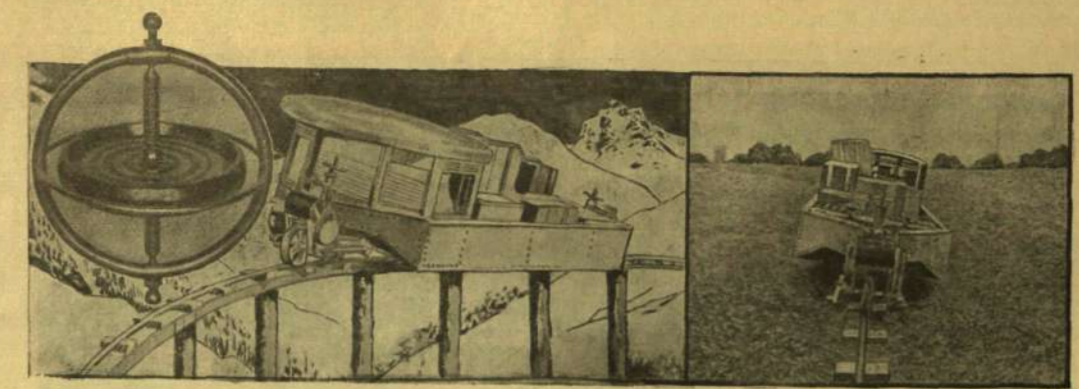
Rosedale mély meghajlását könnyed bízcentéssel viszonzta, melyet még gögösebbé tett az, hogy észrevette Selden meglepetését azon, hogy Rosedalelel ismeretségben van. Trennord állott, Rosedale pedig ott állott Miss Bart előtt, várakozó magatartással, mosolygó ajakkal, ha Lily akármít mond is, — még a háta is elárulta büszkeségét azon, hogy Lilyvel látják együtt.

Ez volt a tapintat pillanata, a szakadékok gyors áthidalásának pillanata; de Selden még mindig az ablaknak támaszkodott, mint a jelenetek benne részt nem vevő szemlélője s ennek a megfigyelésnek a hatása alatt Lily képtelennek érezte magát, hogy kifejtse szokott ügyességét. Az irtózás atól, hogy Selden gyaníthatja, hogy rá van szorítva arra, hogy kedvesében részesítsen egy olyan embert, mint Rosedale, belefojtotta az udvariasság triviális fraízait. Rosedale még mindig várakozó állásban állott előtte, ő pedig hallgatva nézett rá, tekintetét kopasz fejére irányítva. Ez a tekintet rátette a koronát arra, a mit a hallgatása jelentett.

Rosedale lassanként elpirult, hol az egyik lábára állott, hol a másikra, tapogatta nagy fekete gyöngy nyakkendő-tűjét, idegesen pödörte bajuszát, aztán szemét rávetve Lilyre, hátrafordult és egy oldalpillantást vetve Seldene, így szólt:

— Lelkemre mondom, sohasem láttam még elragadóbb öltözkéket. Ez a legújabb alkotása annak a szabónőnek, a kihez ön a Benedicke jár? Ha igen, akkor csodálom, hogy a többi hölgyek is nem odajárnak mind. Ezek a szavak élesen szembe voltak vetve Lily hallgatásával s ő egyszerre meglátta, hogy a saját viselkedése adott nekik jelentőséget. Rendes beszélgetés közben észrevétlenül surrantak volna el, de az ő hosszas hallgatása után következve, különös értelmet nyertek.

Lily érezte, a nélkül, hogy ránézett volna, hogy Selden azonnal elérte ezt az értelmet és okvetlenül kapcsolatba hozta nála tett látogatásával. Ez a tudat annál jobban fokozta

BRENNAN EGYSÍNŰ VASUTJA: A PÖRGETTŰ, HEGYI ÉS SÍK PÁLYÁN FUTÓ KOCSIA.

ingerültségét Rosedale ellen, de fokozta azt az érzését, hogy ha valaha, akkor most van az ideje, hogy a Kedvében járjon, bármily nehezére esett is a Selden jelenlétében.

— Honnan tudja, hogy nem járnak-e más nők is az én szabónőmhöz? — felelt. — Láthatja, hogy nem titkolom a címét a barátaim előtt.

Tekintete és hanglejtése oly nyilvánvalóan belefoglalta Rosdalet is ebbe a kiváltságos körbe, hogy apró szemei csak úgy csillogtak az örömtől.

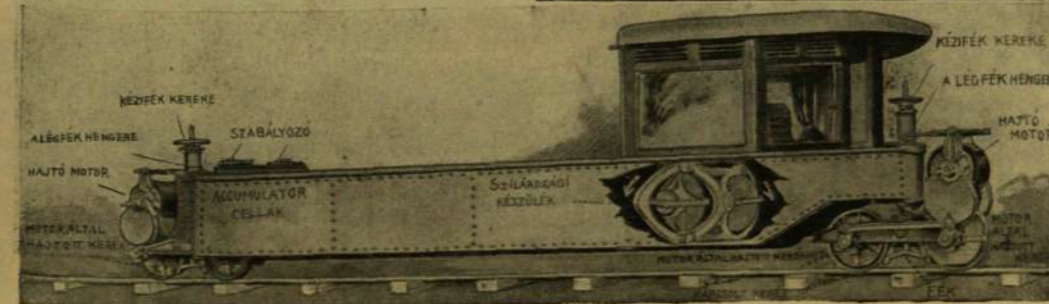
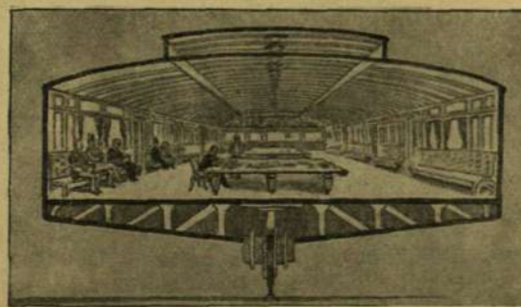
— Isten ugysé, nem is kell titkolnia! — jelentette ki. — Odaadhatja a többieknek minden ruháját és mégis canterben legyőzi őket.

— Ah, ez szép öntől, és még szebb volna, ha elvezetne valami nyugodtalmat zúgba, és szerezne nekem egy pohár limonádét vagy valamit más ártatlan italt, mielőtt még a vonat-hoz kellene sietnünk.

Elfordult beszéd közben, engedve Rosdalet maga mellett pávaskodni, mialatt minden idege megfeszült annak a gondolatára, hogy miképp fog Selden erről a jelenetről vélekedni.

De a dolgok visszassága miatti ingerültsége és Rosdalelel való beszélgetésének könnyed fölüllete alatt egy harmadik gondolat is maradt: nem akart innen a nélkül elmenni, hogy meg ne kísérelje megtudni, mennyi az igaz abból, a mit Gyryce Percyről hallott. A véletlenség, vagy talán Gyryce szándékossága távol tartotta őket egymástól Bellomontból való sürgős távozása óta; de Miss Bart mestere volt a váratlan eshetőségek lehetőleg tökéletes kihasználásának és a legutóbbi pillanatok visszatérő eseményei — hogy Selden előtt megnyílt életének ép az a része, melyet leginkább igyekezett előle eltitkolni — fokozta vágyakozását a biztos rév, a megalázó eshetőségektől való szabadulás után. Bármily végleges helyzet türethetőbb lett volna, mint a véletlenségeknek ez az ide-oda taszigálása, a mely mindig a nyugtalan vigyázás állapotában tartotta őt az élet minden eshetőségével szemben.

Odabenn már a levegőben volt a széjjel-ozslás általános érzése, mint a mikor a hallgatóság készülődik már az elszéledésre, miután a legkedveltebb színészek már leléptek a színpadról, de a visszamaradó csoportok közt Lily nem bírta fölfedezni sem Gyrycet, sem a legfiatalabb Van Osburgh kisasszonyt. Hogy mind

BRENNAN EGYSÍNŰ VASUTJÁNAK KOCSIA.

ketten hiányzanak, ez úgy megdöbbenetete, mint valami előérzés; elbájolta Rosdalet az az ajánlattal, hogy menjenek a társalgó szobákba, a ház másik végére. Epen elég ember volt a szobák hosszú sorában, hogy előrehaladásuk feltűnő legyen és Lily érezte, hogy rajta mulatás és kérdező pillantások követik, a melyek ély őrtalmatlanul pattantak vissza az ő közönyéről, mint Rosdalel önelégültségéről. Ebben a pillanatban nagyon keveset törődött azzal, hogy együtt látják Rosdalelel, minden gondolata kutatása tárgyára volt összpontosítva. Az utóbbit azonban nem lehetett fölfedezni a társalgókban és Lily, veresége hirtelen rájövő tudatától elfogva, körülnézett, hogy miképp szabadulhatna meg fölösleges társától, mikor Van Osburgh asszony került az utcukba, kipírulva és fulladozva, de a teljesített kötelesség tudatától sugárzóan.

Egy pillanatig a hegyes, de fáradt háziaszszony semmitmondó tekintetével nézett rájuk, a kire nézve a vendégek merőben forgó pontokká váltak a fáradtság kaleidoszkopjában; aztán a figyelme hirtelen megfeszült. Bizalmas mozdulattal fordult Bart kisasszonyhoz.

— Édes Lily, nem is értem rá egy szót szólni magához, most pedig úgy látom, már menni készül. Láttá Évit? Kereste magát mindenütt: el akarta mondani kis titkait, de azt hiszem, maga már ki is találta. Az eljegyzést csak a jövő héten fogjuk közzéírni tenni, de maga olyan jó barátja Gyryce úrnak, hogy mind a ketten azt akarták, maga legyen az első, a ki megtudja boldogságukat.

IX.

Peniston asszony ifjúkorában a divatos világ októberben visszatért a városba; ezért e hó tizedik napján fölhúzták a Fifth Avenuei rezidencia függönyeit és a bronz Haldokló Gladiátor szemei, a ki a szalon-ablakban állott, ismét figyelhették az elhagyott átjáró utcát.

A visszatérte utáni első két hét Peniston asszonyra nézve a vallásos visszavonultság házias egyenértékét jelentette. «Átment» a fehéreműn, ugyanolyan hangulatban, mint a bűnbánó, a ki lelkiismerete belső redőt vizsgálja, úgy kereste a molyokat, mint a töredelmes lélek keresi rejtőzködő gyöngeségeit. Minden szekrény legfelső fióka is át kellett, hogy adja titkait, a pincze és kőszén-raktár megvizsgálatott legsötétebb mélyéig és a lustrum végső állomásául az egész ház megmosakodott töredelmes fehérre és elárasztatott expialó szappanhabbal.

A dolgoknak ebben a fázisában történt, hogy Bart kisasszony belépett a Van Osburgh-esküvő után való délután. Az utazás hazafelé nem volt alkalmas arra, hogy lecsillapítsa idegeit. Van Osburgh Évi eljegyzése hivatalosan még titok volt ugyan, de olyan titok, melyet a ház megszámlálhatatlan benső barátai mind tudtak már s a vendégekkel telt visszatérő vonat csak úgy döngött a megjegyzésektől és jóslatoktól. Lily nagyon világosan látta a maga szerepét ezekben a célzásokban: ismerte a mulatság pontos minémiségét, melyet a helyzet előidézett. Az érdes formák, melyekben ismerősei mulattak a dologon, magukban foglalták az ily komplikációk zajos élvezését. Lily nagyon jól tudta, hogy kell magát nehéz helyzetekben viselnie. Pontosan a győzelem és a vereség közti magatartást mutatta: minden gyanúsítást elhárított modorának vidám közömbösséggé. De kezdte érezni ez attitűde fárasztó voltát, a visszahatás annál rohamosabb lett s annál mélyebb önvádba süllyedt alá.

CSUSZKÁLÁS A DUNAPARTON.

Mint a hogy nála mindig lenni szokott, ez a morális vereség abban nyert kifejezést, hogy még elevebb lett undora a környezete iránt. Föllázította Peniston asszony fekete gesztenyefa butorainak nyugodt csunyasága és a szappan és a butor-fényező paszta egyesült szaga, a mely már az ajtónál beleütközött.

A lépcsőn még mindig nem volt szőnyeg s utközben, a mint fölment szobájába, meg kellett állania, mert a szappanos víz egy hulláma fenyegette. Fölfogta szoknyáját és ingerült mozdulattal lépett félre, — ezalatt pedig az a furesza érzése volt, hogy egyszer már került hasonló helyzetbe, de egészen más környezetben. Ugy tűnt fel neki, mintha most is Selden lépcsőjén menne le és boszankodva tekintene le a szappanos lé árasztójára; szeme egy ráemelt tekintettel találkozott, mely egyszer már szembenézett vele hasonló körülmények között. A Benedick tisztogató asszonya volt, a ki, vörös könyökére támaszkodva, ugyanazzal a habozás nélküli kíváncsisággal vizsgálta őt s ugyanolyan kelletlenül engedett neki utat. De ez alkalommal Bart kisasszony a saját területén volt.

— Nem látja, hogy át akarok menni? Kérem, tolja odébb a dézsáját, — mondta élesen. Az asszony előbb úgy tett, mintha nem hallotta volna, aztán egyetlen mentegetőző szó nélkül hátraholtta dézsáját s nedves ruhát tett a lépcsőre, folyton Lilyre szegezve szemét, a mint az elshogott mellette. Tűrhetetlen dolog, hogy Peniston asszonynak ilyen teremtségek vannak a háza körül és Lily azzal az elhatározással ment szobájába, hogy ezt az aszszonyt még az este el kell bocsátani.

Peniston asszony azonban e pillanatban hozzáférhetetlen volt a felszólalások számára; kora reggel óta be volt zárkózva szobaleányával, a prémjeit vizsgálta át, ez pedig olyan tevékenység volt, a mely a háztartás renoválási drámájának tetőpontjává volt tekinthető. Lily este is egyedül maradt, mert nénije, a ki ritkán ebédelt házon kívül, engedett egy Van Alstynne rokon meghívásának, a ki átutazóban volt a városban. A ház természetellenes mocskotalanságának és rendjének állapotában olyan rideg volt, mint a sir; a mikor Lily, fölkelve egymásra tolt szekrények között elfogyasztott rövid ebéde után, átment a társalgó frissen takarított csillogásába, úgy érezte, mintha elevenen el lenne temetve Peniston asszony merev korlátoltságában.

(Folytatása következik.)

EGY-SÍNŰ VASÚT.

Angliából, a vasút szülőföldjéről, újfajta találmány híre érkezett hozzánk.

A dübörgő vasparipától, a mely kigyózva, bólintva száguld végig az előírt pályán, megirigyelték, hogy kényelmes biztonsággal két

kerékre támaszkodik. E kerékek páronként nem egymás mellett, hanem egymás mögött foglalnak helyet és így sehogyse elégítik ki a mi két lábón járó biztonsági érzékünket.

Ez a biztonság, a melyet a feltaláló egy nagyon ismert szerkezet formájában alkalmaz a kocsira, képeink sorozatán legfeljebb látható.

Nagyon régi ismerősünk. Gyermekkori pörgöttünk, a mely jól megforgatva óriási sebességgel percekig is eljárt a tengely körül és a melynek a tengelye makacs erőszakkal újra meg újra felállt, ha akárhányszor hajtottuk is meg-megfricskázva a föld felé.

Ez a mi gyerekkori játszópajtásunk most nagyon fontos szerephez jutott. Először a hajótestben alkalmazták, hogy megakadályozzák vele a hánykolódást, most pedig arra szolgál, hogy egy olyan kocsit tartson meg egyenes állásban, a melyet a kerékei csak egy vonalban támasztanak alá.

A pörgöttü elve, a mely szerint ezt a csodálatos feladatát megoldja, a következő: a függőleges tengely körül forgó tömeg arra törekszik, hogy forgási tengelyét a maga eredeti irányában megtartsa. Ha valamilyen külső erő a tengelyt helyéből ki akarja mozdítani, akkor a tengely ellentáll és ez az ellentállás annál eredményesebb, minél nagyobb súlyú a forgó tömeg és mennél gyorsabb a forgás. Ha most a tengelyt összeköttetésbe hozzuk valami ingó testtel, akkor helyes méretezés és megfelelő forgási sebesség mellett ez a pörgöttü szerkezet megakadályozhatja a kérdéses testnek — a mi esetünkben a vasúti kocsinak — a billenését.

Ez a Brennan módszer.

Az ő egysínű vasútjánál a kocsi belsejében két ilyen pörgöttü van egymás mellett elhelyezve és ezek függőleges tengelyek körül, egymással ellenkező irányban forognak. A forgás légüres térben történik, hogy ezáltal is kevesebb akadálya legyen a gyors mozgásnak.

Kétségtelen, hogy az egy-sínű járó kocsi kiengesztelődésének a kérdése ily módon megoldható, de kétségtelen az is, hogy a második sínű helyett felhasznált szerkezetbiztonság tekintetében messze mögötte marad a régi kettős vágánynak. Ha valami kis akadály megakasztja a pörgöttü forgását, akkor menthetlenül oldalra fekszik a kocsi és így lépten-nyomon ott fenyeget a kiskiklás réme, a melynek borzalmairól szomorú dolgokat regélnek a palotai műhelyben álló dorozsmai kocsi roncsai.

A vasúti üzemből a biztonság az első és csak messze e mögött következik az olcsóság és a gyorsaság.

Épen ezért ezernyi nehézséggel kell megküzdenie Mr. Brennannak, míg egy-sínű vasútját egyébként tekinthetjük érdekes mutatóványának és ügyes kísérletnek.

Péter Jenő.

INGYENFÜRDŐ AZ UTCA KÖZÉPÉN.

PESTI GYEREKEK NYÁRI MULATSÁGAI.

AZ ÚJ ERZSÉBET-KÓRHÁZ.

A Ferencvárosban, a Bakács-téren már régóta állott egy kis kórház, melyet főúri hölgyek alapítottak szegény betegek számára. Helyiségek azonban kezdetlegesek, a czélnak meg nem felelők voltak, tulajdonképp kórházzá átalakított földszintes házacskák. Most azonban újjáépítették a kórházat, ugyanazon a helyen terjedelmes épületet emeltek számára, a mely 120 betegnek befogadására alkalmas. Az új épület már át is van adva rendeltetésének. A kórház ügyeit dr. Szulkovszky József igazgató főorvos intézi egy hölgybizottság közreműködésével, melynek élén özv. gróf Pálffy Pálné áll.

AZ OSZTENDEI SAKKVERSENY.

Azok a sakkversenyek, a melyeket eddigelé Osztenében rendeztek, kitűnő reklámnak bizonyultak és ezért a fürdőigazgatóság elhatározta, hogy ezeket a versenyeket állandósítja. Mivel az előszobában mindig inkább szükség van a reklámokra és a vonzó attrakciókra: úgy határozta, hogy az idén már májusban kezdik meg a sakkversenyeket.

Ezúttal az eddigiéknél is nagyobb méretű versenyeket terveztek, ugyanis két sakkversenyt tartanak, egy úgynevezett bajnoki versenyt, a melyre eredetileg dr. Lasker, Maróczy, dr. Tarrasch, Schlechter,

A LÁNCZHIDNÁL.

A BÉCSI HAJÓ ÁLLOMÁSA.

Blackburne, Tartacover, Snosko-Borovszki, dr. Perlis, Johner, Niemzovics, Süchting, Salve, Spielmann, Scheve, Billecard, Jacob, Mortimer, Metzger, van Vliet.

Ez a névsor biztosságot tesz a mellett, hogy nagy és nehéz küzdelmet kell megvívniuk a sakk-mestereknek és annak, a ki az első díjat akarja elnyerni, ugyancsak hatalmas agymunkát kell végeznie. Az a körülmény pedig, hogy a versenyen képviselve vannak a legkiválóbb sakk-mesterek, az elsőség kérdését különösen érdekessé teszi. Érdekes körülmény, hogy a fiatal sakk-mesterek gárdája milyen kitűnően van képviselve ebben a névsorban és nagyon valószínű, hogy ez a verseny a fiatal sakk-mestergárda győzelmével fog végződni. Annyi bizonyos, hogy a harmincz név közül Bernstein, Duras, Forgács és Teichmann neve a legkiválóbb és nagyon valószínű, hogy az első négy díjnak ők lesznek a győztesei.

Mindent összevéve: ezek az oszteni sakkversenyek mindenesetre érdekes és jelentős sakkemény számba vehetők és mindenképen megérdemlik azt a nagy érdeklődést, a melylyel a magyar sakközönség őket körülvézi. Annál is inkább, mert egy kiváló magyar sakk-mester is részt vesz az egyik versenyen.

J. J.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

Egyetemes irodalomtörténet. Most jelent meg harmadik kötete annak a nagyszabású egyetemes irodalomtörténeti kézikönyvnek, melyet Heinrich Gusztáv szerkeszt. Az első két kötet a keleti népek

Janovszki és Marshall kaptak meghívót, tehát azok a sakk-mesterek, a kiket mai nap méltán tartanak a legkiválóbbaknak. Lasker és Maróczy azonban lemondtak a versenyben való részvételről, a minek az az oka, hogy keveslették a kitűzött díjakat és a maguk számára külön honoráriumot kötöttek ki; az ez irányban folytatott tárgyalások azonban nem vezettek eredményre és így a verseny egyik legfőbb érdekességétől van megfosztva. Tagadhatatlan, hogy Lasker és Maróczy távollmaradása sokat levon a verseny érdekességéből, de el kell ismerni, hogy mindazok, a kik ezen a versenyen részt vesznek, elsőrangú sakk-mesterek és a verseny legalább azt fogja eldönteni, hogy Lasker és Maróczy után ki következik a sakk-mesterek gárdájában. A bajnoki versenynek, — a mely a múlt hét végén vette kezdetét — résztvevői a következők: Schlechter, dr. Tarrasch, Burn, Marshall, Janovszki és Csigorin. Mindenki mindenkivel négy játszmát köteles váltani, a mi valószínűleg a páros mérkőzés jellegét adja meg a versenynek. Az elsőség kérdése most még természetesen nagyon problematikus.

A másik mesterversenyben harmincz sakk-mester vesz részt. Köztük vannak a legkiválóbbak, de a versenyzők nagy számára való tekintettel természetesen nem lehetett elkerülni, hogy egyes kisebb kaliberű mesterek is ne kerüljenek a versenybe. Ezen a mesterversenyen a magyar sakközönség képviseli és már eddigelé is szép biztosságot tett a maga talentuma mellett. A magyar sakközönség minden esetre nagy érdeklődéssel és jóleső örömmel figyeli az ő szereplését. A verseny résztvevői egyébként a következők: Bernstein, Duras, Forgács, Teichmann, Marco, Sviderszki, Miesses, John, Cohn E., Cohn W., Rubinstein,

A PESTI ALSÓ RAKPART.

A DUNA MULT HETI ÁRADÁSA BUDAPESTNÉL.

FORST ABBÉ MŰHELYÉBEN.

és a görögök, valamint a rómaiak és románok irodalmát foglalta össze, a harmadik a kelták és germánok irodalmával foglalkozik. A mai világnak két nagy vezér-irodalmá ez: az angol, amely Petz Gedeon és Voinovich Géza, és a német, melyet Heinrich Gusztáv dolgozott fel. Ugyancsak Heinrich műve a bevezetés, mely néhány nagy vonásban vázolja meg a kelta és a germán ősköltészet képét. A skandináv irodalomból a középkort Petz Gedeon, az újkort Erdélyi Károly írta, a németalföldi irodalom jelentőségéhez mért rövid áttekintése pedig Nagy Zsigmond munkája. A legértékesebb része a terjedelmes kötetnek a német irodalmat tárgyaló rész, szerzőjét egy egész életen keresztül felhalmozott tárgyismerete s világos, pozitív gondolkodása első sorban hivatott teszi ily munka végzésére. De a többi részek is mind igen lelkiismeretes és gondos munka eredményei, megadják mindazt, a mi a tárgykörben való tájékozásra szükséges, adataikban megbízhatók, tárgyilagosak és a nagyközönség kíváncsi-maihoz igazodók. A nagy munka elvégzése, hiszen kiadásban jelenik meg; a mostani új kötetet is nagy mennyiségű helyes érzékkel megválogatott és szépen reprodukált kép díszíti, 38 műmelléklet és 148 szöveggép van benne. A nagy munka nemcsakára teljes lesz már, csak még a szláv- és uraltítói irodalmak kötele s a magyar irodalom külön kötete van hátra behatározva.

Népművelés. A Bárczy István polgármester szerkesztésében megjelenő folyóirat most ismét kettős számot adott ki, a mely egész seregét adja a nemcsak pedagógusokat, hanem minden művelt embert érdeklő cikkeknél. Első helyén Molnár Viktor közoktatási államtitkár értekezik a nép művelésének országos szervezéséről, mely járása okfejtéssel, az állapotok magas szempontokból való áttekintésével. Egy másik cikk szerzője, Sándor Tamás, érdekes, eleven képen fejt ki, hogy miképp fogunk élni ötven év múlva, ha a közegészségi intézmények tökéletesednek s az emberek ésszerűbben fogják berendezni életmódjukat. A sok optimizmussal, élénk tollaal írt cikkből érdekesen bontakozik ki a mai közegészségi állapotok kritikája. Nagyon tanulságos Wessely Odón cikke a nemi felvilágosításról, mely ezt a fontos és aktuális kérdést figyelemre méltó pedagógiai érzékkel és hivatotttal fejteti s józan, megfontolt és mégis modern felfogással állapítja meg az elfoglalandó álláspontot. A szerkesztő, Bárczy István Molnár Viktornak az Uránia tudományos egyesület közgyűlésén mondott megnyitó beszédéről ír; közzöve a beszédet s méltatva az Urániának a szabad tanításban való jelentékeny szerepét. Ezeket a cikkeket kívül még egész sereg közleményt ad az értékes és tartalmas füzet. A „Népművelés” a Franklin-társulat kiadásában jelen meg s előfizetési ára egész évre 20 korona; egyes szám ára 2 korona, kettős számé 4 korona.

Kéry Gyula. Kéry Gyula nem tartozik azok közé a nótáírók közé, a kik halomszámra ontják az újabb s újabb szerzeményeket de a mi a keze alól kikerült, majd mind hamar szármára kelt és elterjedt országosra. Vannak dalai, mint pl. a „Tul a Dunán, Baranyában,” a „Szomszédunkban van egy öreg eperfa” stb., a melyeket majd min-

denki ismer, a ki egyáltalán ismer magyar nótát. Most összegyűjtötte húsz szerzeményét, régebb s egészen új darabokat vegyest s kiadta egy füzetben „Nóták egy leányról” és egy dal a hazáról” címmel. A csinos kiállítású és kedves tartalmú dal-füzet, melynek hangjegyeit Jámbor Simon met-szette, a Rózsavölgyi és társa cégénél kapható négy koronáért.

A vén kopó. Conan Doyle világszerte ismert detektív-történeteinek népszerűsége arra indította egy a színpadokon sokat szerepelt bohózati-író, Guthi Somát, hogy magyar detektív-történeteket adjon ki. Annál inkább jogosítva van ily munkára, mert nemcsak leleményes író, hanem kriminalista ügyvéd is, a ki e minőségénél fogva jól ismerheti a bíróságok és a rendőrség eljárását bűnösökkel szemben, valamint magukat a bűnösöket is. Ez meg is érzik büntügyi történeteinek, melyek egy detektív naplója alakjában vannak írva: megvan a helyi magyar színezetük, fordulataik sok találékony-sággal vannak összehozva és élénken elbeszélve. A könyvek ügylátszik folytatása is lesz, mert a szerző a címlapon I. kötetnek jelzi.

A nem probléma. Egy joggal rendkívül fontosnak tartott, utóbbi időben főleg egy-két itt járt külföldi feminista nő felolvasásai révén nálunk is sokat vitatott kérdéssről szól Kemény Ferencz kis tanulmánya, mely tanfőleket és szülők részére van írva. A szerző ezzel a témával már régebben foglalkozik s régóta hangoztatja az érzékiség elleni küzdelem szükségességét az ifjúságnál. Füzetében, mely a Néptanítók könyvtára című vállalatban jelent meg, a nagyon kiterjedt irodalom felhasználásával, de népszerű előadásban szól a gyermekek felvilágosításának kérdéséről, az abstinentiáról, az iskola, család és társadalom szerepéről, az ellen-szerekről, a színház, művészet, irodalom és sajtó befolyásáról a serdülő gyermekek érzékiségére. Saját álláspontját is erős érvekkel támogatja s komoly munkát ad a tárgy iránt érdeklődők kezébe.

Az ördög, Molnár Ferencz vigjátéka, melynek előző két kiadásáról már beszámoltunk, most harmadik kiadásban jelent meg. Az ilyen siker, különösen színdarabnak könyv-alakjánál, nálunk a legkritikább dolgok egyike, s meggyőzőn bizonyítja, mennyire meg tudta fogni a darab írója a közönség érdeklődését.

Új kis tükör. Öveges Kálmán egy kis népes füzetet írt e címmel. A földünkön és környezetéről való alapismereteket közli benne, vagyis a fizikai földrajzot a nép számára való előadásban, vallásos szemlében.

A Hitopadesából. A Hitopadesa egy szanszkrit nyelvű mesegyűjtemény, melynek néhány darabját lefordította és egy füzetben kiadta Vértessy Dezső. Bevezetést elmondja a mesegyűjtemény irodalmi jelentőségét, beszél az indus népek kulturális szerepéről és irodalmának jellegéről is.

Az életbölcesség könyve. Dr. Sissovics Miklós e címmel adta ki bölcselekedő elmékedéseit a bölcsegről, az emberről és környezetéről, az egyénről, a családról, a társas életéről, az államról, a szociálizmusról, a hatalomról, a törvényről, a jog, kötelesség, hatalom és törvény kölcsönhatásáról, az emberiség fejlődéséről. A könyv Közszegen jelent meg a szerző saját kiadásában.

A Falusi Könyvtár. Című igen hasznos népies vállalatban immár ötödik kiadását éri ritka szorgalmú gazdasági írónk, Monostori Károly. Állat-kis betegségek ellen való védekezésről szóló kis füzet. A nagyon hasznos s a gyakorlatban is kifizetően bevált füzetek elmondja mindazt, a mit a gazdának a tárgyban tudni kell s hogy mily sokan, mily jó hasznát látták, mutatja éppen ritka kapos volta; ára 1 korona.

Vizsgai jutalomkönyvek. A legjobb és legalkalmasabb vizsgai jutalomkönyvekről, a legkiválóbb magyar és külföldi szerzők amaz ifjúsági irattairól, melyeket a Közép-iskolai Tanáregyesület foglalt redszere s ajánlott az ifjúsági könyvtárak részére, könyvjegyzéket adott ki a Franklin-Társulat és Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) Részvénnytársaság. A több mint három fves füzet föléli jőformán az egész modern magyar ifjúsági irodalmat Jókaitól legújabb szépirodalmig és tanügyi férfainkig s igen hasznos segédkönyve tanároknak, tanítóknak és szülőknél, kik az iskolai évad közeledő végetével szép, okos és hasznos ajándékkal:

könyvvel akarják megjutalmazni a gyermekeket. A jegyzékben felsorolt, közel ezer ifjúsági munka mind szép, teljes és többnyire illusztrált kiadás. Ugyancsak külön füzetben jelent meg a gyermekirodalom ama munkáinak jegyzékét is, melyeket a Népközlési Ifjúsági Könyvtárakat Intéző Bizottság az elemi iskolák részére hivatalosan ajánlott. A füzetek a kiadó Franklin-Társulat Lampel R. könyvkereskedésénél ingyen kapható (Wodianer F. és Fiai Részvénnytársaság.)

Új könyvek: A vén kopó. Egy titkos rendőr emlékirata; írta Guthi Soma. Budapest, Kunossi, Szilágyi és társa; ára 2 korona.

A nem probléma. (Sexuális paedagogia). Írta Kemény Ferencz. Budapest, Lampel-Wodianer részvénnytársaság; ára 1 korona.

Új kis tükör. A magyar nép számára írta Öveges Kálmán. Budapest, Szt. István-Társ.; ára 60 fillér.

A Hitopadesából. Fordította, bevezetéssel és magyarázatokkal ellátta Vértessy Dezső. Losonc, Kármán Zsigmond könyvnyomdája.

A rubel. Regény, írta Galitsin herceg. Két kötet, Budapest, Singer és Wolfner (Egyetemes Regénytár); ára kötetenkint egy korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: MESZÉNA FERENCZ, Esztergom város régi, köztiszteletben élt polgára, 92 éves korában Esztergomban. Az elhunyt 1848-ban mint városi főügyész szervezte és vezette a megyei nemzeti társaságot. — SEDVY FERENCZ negyvennyolcas honvéd, nyug. magyori református lelkész 77 éves korában Nyitra. — CSIKBÁNFALVI, KERESZTESI KEREZTESI IMRE negyvennyolcas honvéd-örrmester, római katolikus egyházi és iskolaszéki tanácsos életének 84-ik évében Désen. — HERCZENBERGER SÁNDOR negyvennyolcas honvédhadnagy, zeneigazgató életének 82-ik évében Zomborban. — MOUSSON GÁSPÁR nyug. igazgató-tanító 82 éves korában Pomázon. Az elhunyt kevés híján hatvan évet töltött a tanítói pályán. — B. BAK LAJOS mű-asztalos, Kolozsvár törvényhatósági bizottságának és a román. kat. egyházak közösen tanácsának tagja, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, 68 éves korában Kolozsváron. — TOROK DEZSŐ gőmörge-szetei plébános 37 éves korában Iglón. — CSIKÓS TÖRŐ SÁNDOR földbírtokos, Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye törvényhatóságának és Kun-Csorba község képviselő testületének tagja 36 éves korában Turkeven. — ZACNAR KÁLMÁN Boldog község jegyzője 62 éves korában Gödöllő községben. — KONTRA KÁLMÁN Pestmegye nyug. főszolgabírája, a pesti ref. egyházmege tanácsbírája 60 éves korában Budapest. — MRAČNIN KRISZTÓF 50 éves korában Lovránban. Kutasra (Somogy megye) szállították s ott tették örök nyugalomra. — PRIMÓCZI SZENTMIKLÓS ELEMÉR 36 éves korában Újpesten. — KISÉRI HELLE SÁNDOR 55 éves korában Budapest. — HUBÓI HUBAY ISTVÁN pénzügyi fogalmazó 46 éves korában Budapest. — DESSAUER IGNÁC az első kerületi iskolaszék és a budai zsidó közönség képviselőtestületének tagja Budapest. — VERHUNCS JÁNOS m. kir. postamester 58 éves korában Ó-Turán. — STECH LAJOS gyógyszerész, Zólyomvármegye törvényhatósági bizottsági és Zólyom város képviselőtestületének tagja 57 éves korában Zólyomban. — DUKA LÁSZLÓ dr. nyug. kir. tábla-bíró, Torontálvármegye törvényhatósági bizottsági tagja, a harmadik osztályú vaskoronarend lovagja 66 éves korában Nagybeocskeren. — GLASNER ARMIN orvos Szarvason, a hol 48 évig folytatott orvosi gyakorlatot. — SPITZER MÓR dr. Nagykikinda város

FORST ABBÉ ÁLLÁSÁT VESZÍTETT GRAINCOURT-I PLÉBÁNOS KERÉKPÁRJÁT JAVÍTJA.

főorvosa és az ottani ir. hitközség elnöke 62 éves korában. — Lőczfalvi SIPOSZ ZOLTÁN lőczfalvi Sipo-s Aladár és neje, szül. kézilipolyáni Pál Piroksa két hónapos kis fia Kolozsváron.

Özv. FÖLDÉSZ SÁNDORNÉ szül. Gyulai Antónia, Gyulai Pál költőnk nőtőstéve 76 éves korában Kolozsvárott, s ott helyezték nagy részét mellett örök nyugalomra. — GRASSELLI NORBERTNÉ, szül. lengyel-falvi Erőss Iloná életének 40-ik évében Békéscsábán. — Bulyi és jékei JÉKEY MÓRNÉ, szül. urai Uray Klára bárónő 79 éves korában Gáberjén. — Özv. DEZSERI RUDNYÁNSZKY BELÁNÉ, szül. galánthai Nagy Mária 71 éves korában Galánthán. — SZABÓ ELEKNÉ szül. nagykállói Kállay Ilona 34 éves korában Hát-meg községben. — LIGETI IZABELLA, Ligeti Pál és felesége, szül. Kober Teréz 20 éves leánya Budapest. — KISTÖRÖNYI WALTER BELÁNÉ, szül. Frankó Janka életének 42-ik évében Lőcsén. — MÁRIAY ANNA Mária 18 éves korában Nagylétán. — KLEO-VIRY IDA életének 51-ik évében Budapest. — RIESE SAROLTA, nyugdíjazott operaházi karénekesnő Rác-Almásán. Az elhunyt az Operaház megnyitásától kezdve 22 évig volt tagja az intézet énekkarának. — RÓTH KATINKA, Róth Zsigmond dr. királyi közjegyző és neje, szül. Varga Mariska hét éves leánya Budapest. —

szemünk elé kerül mind s a melyikről egyáltalán szólni érdemes, annak rendi és módja szerint ismertetni fogjuk.

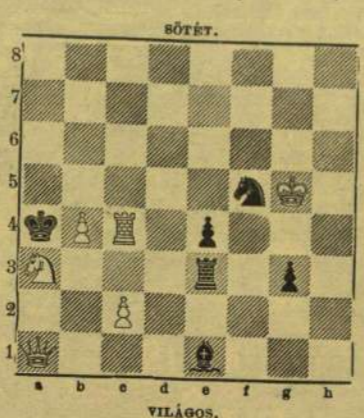
Sors. Nagyon „fiatal” vers, romantikája kissé zöld ízű, az előadású kissé ügyefogyott. Valamely önkép-zőköri azonban talán az „érdemkönyvbe” is be- jutna.

Jön még. Valahol. Két szál virág. Nem költői munkák, csak routine van bennük, egyéb semmi, egyetlen új hang, egyetlen eredeti fordulat sem.

Ha meg kell halnom. stb. Tartalmatlan áradozás, naiv szentimentalizmus, izetlen elmékedés — ez a három vers három jellemző vonása.

SAKKJÁTÉK.

2538. számú feladvány. Miskolczy Antaltól, Budapest. —

Világos indul és a második lépésre mattot ad.

A 2528. sz. feladvány megfejtése Schulz G.-től.

(g7-en egy sötét gyalog áll.) Világos. Sötét. 1. Fd2-b4 ... Hd5-b4(a) 1. ... Hd5-c7 2. Vf8-e7+ ... Ke5-d4 2. Vf8-f5+ ... Ke5-d4 3. Ve7-c8+ matt. 3. Hg3-e2+ matt.

A 2529. sz. feladvány megfejtése Schuster Zsigmondtól. Világos. Sötét. 1. Vf4-f3 ... Kd5-c6 1. ... Kd5-c6 2. Bc4-b4+ ... Kc5-c6 2. Ff6-e7+ ... Ktaz 3. Ff6-e7+ matt. 3. Bc4-b4+ matt.

Helyesen fejtették meg: Marényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A „Budapesti Sakk-kör”. — A „Budapesti III. ker. Sakk-kör”. — Ludányi Antal. — Wyschogrod Pál. — Dénes Lajos (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Kintzág Róbert (Fakert). — Müller Nándor (Szombathely). — Nyársik Agnes (Szeged). — Hoffbauer Antal (Lépevár). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A „Győri Sakk-kör”. — Székely Jenő. — Mészey József (Győr). — Szepkó Árpád (Körömczán). — A „Zórádi Társaság”. — A „Katacsai Katolikus Kör”. — Vékó Miklós (Zirz). — Ifj. Hubay Bertalan (Bódszilág). — A „Duna-földéri Egyenlőségi kör” (Dunaföldvár). — Barcsa Mihály (Biharudvari).

KEPTALÁNY.

A 18-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Bátorak a szerencse.

Felelős szerkesztő: HOITSY PÁL. Szerkesztéségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Messaline - Radium - Louise - Taffet - Selyem - mely nyelven intézendők: 11990 - an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

Salvatorforrás. A Bór- és Lithion-tartalmú. kintűn sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és köszvénynél, a cukorbetegségnek, az emésztési és léleg-zési szervek hurutjainál. Húgyhajtó hatású! Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tiszta! Budapest, főraktár Édeskuty L. ora. 11999

Hazai termék! Hazai termék! a Mohai ÁGNES-Forrás. Elsőrendű természetes szénsavas natron-tartalmú ásványvíz. Ideges gyomorbanj, légső-, tüdő-, gyomor- és bél-hurut, csontlágulás, vese és hólyagbántalmak esetében kintűn eredménynyel használtatik, kellemes borzít. 1 1/2 literes üvegekben 36 fillér. Üres üvegeket 8 fillér térül vissza. 12185 Mindenütt kapható. A forráskezelőség. Főraktár ÉDESKUTY L. os. kir. údv. szállítónál Budapest, V., Erzsébet-tér 8. Telefon 16-32.

SARG-féle 60 KALODONT LEGJOBB FOG-CRÈME. 11985

Rheuma, csúz, köszvény, Capsin paprika-kenőcs. A fővárosi kórházokban és több orvos által e bajban sikerrel adatik. Ezekre menő hálaíratok bizonyítják, hogy mily kintűn hatásos van, ezen hálaíratok nálam eredetiben megtekinthetők. Kis tégly egy kor., nagy 2 kor. Az ár és 35 fillér postaköltség után beküldése v. utánvétele mellett egyedül küldi a készítő SZENTHE LAJOS gyógyszerári tulajdonos, Budapest, Damjanich-utca 2/c. Vigyázzni kell, hogy csakis Szenthe-féle Cap-sint (paprika kenőcs) kérjen. 12094

Véd-jegy. Ára 1 K és 2 K. IKSKIA GYÖNGYE BEAUFORT & Co. ARC-és MÉZPÓLÓ SZER BUDAPEST. Minden hölgynek nélkülözhetetlen. Magyarországi főraktár Hoffenreich Károly, Budapest, IX. ker. Soroksári-ú. 70/10. szám.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS („Margittelep” Beregmege) gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn. Megrendelhető: Édeskuty L.-nél Budapest és a forrás kezelőségénél Munkács. 12096

Selyem van divatba! Kérjen 10 filléres levelezőlapra mintákat a mi tavaszi és nyári újdonságaink ruhák és blousok számára: Echizen, Télius lustrén, Louise, a Jour, Mousseline 120 cm széles K 1-20-tól felebb fekete, fehér, egy- és tarkaszínű, ugyiszintén hímzett blousokat és ruhákat bátszban. Mi csak jóállással kezeskedett selyemszövetet adunk el direkt magánfelelnek, vám- és portmentesen a lakásba szállítva. 12022 SCHWEIZER & Co., Luzern U/24. (Svájc.) Selyemszövet-kivitel. Kir. údv. szállítót.

Vesszőparipa-liliumtejszappan. BERGMANN és TÁRSA cégétől, Dresden és Tetschen E/m. a naponta beérkező elismerő levelek bizonyosságra szent most és a jövőben is a leghatásosabb szappan marad az összes gyógyszerzappanok között, seplő ellen, valamint gyöngye, puha bőr és rózsás arcraizn elnyerésére és megtartására. Darabja 80 fillérért kapható minden gyógyszerárban és drogeriában, illatszert- és fodrászüzletben. 12142

Technikum Mittweida. Igazgató: A. Holtz, tanár. 12073 (Szász királyság). Magasabb technikai tanintézet elektro- és gép-szerménköz, technikusok és művezetők kiképzésére. Gazdagon felszerelt előtanterem, és gépjegző laboratorionnal. Gyári tanul-műhelyek, 2510 hallgató s 38 iskolaosztály. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

„AGRÁRIA” kukoricaszártépdő gép. Ásványi szabadalom. Bővebb felvilágosítást a takarmányozási eljárás-ról készséggel nyújtunk. 12176 Levelezim: AGRÁRIA Budapest Váci-út 2. sz.

KODAK Fénykép sötét kamra nélkül. Legegyszerűbb és legkönnyebb módszer készdnek. Legmegbízhatóbb módszer előhaladottaknak. Kodak NC filmek a fény mellett fejlesztetnek a kodak napfényt fejlesztő TANK gépben. 11996 Árjegyzékek ingyen és bérmentve mindenütt kaphatók. KODAK Társaság korlátolt szavatosság mellett. Wien, I., Graben 29. sz. (Közvetlen a Pestis-oszlop mellett.)

KALOGÉN

BRÁZAY SÓSBORSZESZ FOGKRÉM

LEGJOBB SZER A FOGAK ÁPOLÁSÁRA

12110

Vizsgai jutalomkönyvek

gyanánt legalkalmasabbak az alábbi, legutóbb megjelent, pompás kiállítású ifjusági iratok:

Graza György:
Talpra Magyar. Pompás díszmunka. A szabadságharc re-
 gényes feldolgozása.
 Gyönyörű illusztrációkkal. Albumalak, ára
 díszkötésben ... 7 korona 20 fillér.

Hankó Viktor:
Universum. természettudományi
 iratok gazdag tára. A leg-
 modernbb munka. Minden kötet külön és ön-
 álló egész. Az egyes kötetek külön is kap-
 hatók. Számos képpel, ára az egyes köteteknek
 díszes vászonkötésben ... 8 korona 50 fillér.

Jenovay:
Vitorlakkal a föld körül.
 Érdekesítő, kalandos utazások színes leírása.
 Eredeti, a helyszínen eszközölt felvételekről ké-
 szült illusztrációkkal, ára kötéve ... 6 korona.

Molnár Ferencz:
A Pál-utcai fiúk. Regény a buda-
 pesti gyermek-
 életéből.
 A kitűnő író legnagyobb sikerű munkája. Ára 6 K.

Hedin Sven:
Ázsia szívében. Ahíres Ázsia-utazó fel-
 fedező útja dr. Thir-
 ring Gusztávnak az
 ifjuság számára készült pompás átdolgozásában.
 Két kötet. Ára a két kötetnek ... 14 korona.

Megrendelhetők:
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
 (Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál
 Budapest, VI. ker., Andrásy-út 21. szám
 és minden könyvkereskedésben.

Most jelent meg!

Wilde Oscar nagyszerű vígjátéka,
 a Vígyszínház legújabb műsordarabja

BUNBURY

Ára 60 fillér.
 (Magyar Könyvtár 487-488. szám.)

Megrendelhető:
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
 (Wodianer F. és Fiai) r. t.-nél
 Budapest, VI. ker., Andrásy-út 21. szám
 és minden könyvkereskedésben.

Ujdonság!

MOST JELENT MEG

az

Egyetemes Irodalomtörténet

III. kötet.
 Szerkesztette: **HEINRICH GUSZTÁV.**

Tartalmazza a kelták és germánok, a skandí-
 návok, az angolok, a németalföldiek és a né-
 metek irodalmát.

Feldolgozták: **Petz Gedeon, Erdélyi Károly,**
Voinovich Géza, Nagy Zsigmond, Heinrich
Gusztáv.

Közel 700 oldalnyi vaskos kötet ;
 35 műmelléklettel és 148 szöveggéppel.

Ára díszes félbörkötésben 20 korona.
 A teljes öt kötet ára félbörkötésben 100 korona.

Megrendelhető:
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
 (Wodianer F. és Fiai) r. t.-nél
 Budapest, VI. ker., Andrásy-út 21. szám
 és minden könyvkereskedésben.

Ujdonság!

MOST JELENT MEG

az

Egyetemes Irodalomtörténet

III. kötet.
 Szerkesztette: **HEINRICH GUSZTÁV.**

Tartalmazza a kelták és germánok, a skandí-
 návok, az angolok, a németalföldiek és a né-
 metek irodalmát.

Feldolgozták: **Petz Gedeon, Erdélyi Károly,**
Voinovich Géza, Nagy Zsigmond, Heinrich
Gusztáv.

Közel 700 oldalnyi vaskos kötet ;
 35 műmelléklettel és 148 szöveggéppel.

Ára díszes félbörkötésben 20 korona.
 A teljes öt kötet ára félbörkötésben 100 korona.

Megrendelhető:
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
 (Wodianer F. és Fiai) r. t.-nél
 Budapest, VI. ker., Andrásy-út 21. szám
 és minden könyvkereskedésben.

CALDERONI ÉS TÁRSA

IV., Váci-utca 1., BUDAPEST, Kishid-utca 8.

Zeiss-féle prizmas távcsövek, Busch-
 féle Ultra Lux és Terlux prizmas
 távcsövek, Goerz-féle Triederek. —
 Aneroid légsúlymérők, Lambert-féle
 időjósító (Wettertelegraph).

Fényképezési készülékek.

Kodak eredeti gyári áron. — Nagy képes árjegyzék.

12136

A Magyar Királyi Államvasutak nyári menetrendje

A vonatok indulása Budapest keleti p.u.-ról.							A vonatok érkezése Budapest keleti p.u.-ra.								
Déletől				Délután				Délétől				Délután			
vonat- szám	óra	perc	hová	vonat- szám	óra	perc	hová	vonat- szám	óra	perc	honnan	vonat- szám	óra	perc	honnan
816	6	05	szv. Hatvan	18	12	05	szv. Bicske	645	5	00	szv. Mária- radna, Debrecen	319	12	10	szv. Gödöllő
28	6	15	szv. (Nagy-Kanizsa, Triest)	610	12	20	szv. Arad, Tóvis	609	12	25	szv. Püspökladány	609	12	25	szv. Tóvis, Arad
1502	7	00	gyv. Kassa, Csorba	310	12	35	szv. Szombathely, Wien	987	5	20	vv. Berlin, Rutka	801	12	40	gyv. Berlin, Rutka
906	7	00	szv. Újvidék, Zimony	24	12	50	szv. Bicske	1707	7	45	szv. (Stanislaw, Máramarossziget)	7	12	45	szv. (Wien, Sopron Szombathely)
308	7	15	szv. Belgrad, Bród	320	1	30	szv. Gödöllő	909	5	50	szv. (Belgrad, Bosna- Brod)	903	1	00	gyv. (Belgrad, Bród)
604	7	25	gyv. Nagyszében, Kolozsvár, Tóvis, Máramarossziget	912	1	55	szv. Nagy-Kanizsa	607	6	10	szv. Brassó, Arad	901	1	10	szv. (Bukarest, Arad)
1302	7	30	szv. Fehérgyarmat, Triest	602	2	00	szv. Arad, Bukarest	17	6	15	szv. Bicske, Gyékényes	1901	1	20	szv. (Lemberg, Kassa)
10	7	45	szv. Wien, Graz, Sopron	404	2	15	szv. Kassa, Lemberg	405	6	35	szv. (Máramarossziget)	603	1	35	szv. (Tóvis, Kolozsvár, Szatmár-Németi)
402	7	40	gyv. (Kassa, Lemberg, Máramarossziget)	312	2	25	szv. Hatvan	1806	6	50	gyv. Csorba, Kassa	1	1	45	szv. London, Páris, Wien
318	7	45	szv. Gödöllő	504	2	35	gyv. Kolozsvár, Tóvis, Szatmár-Németi	913	7	10	szv. Kiskőrös	401	1	50	szv. Lemberg, Kassa
1002	7	50	gyv. Zágráb, Fiume, Torino, Róma, Pécs, Vinkovce	510	2	40	szv. Szolnok	607	7	20	szv. Brassó, Kolozsvár	813	2	10	szv. Graz, Fehérgyarmat, Hatvan, Szerencs
606	8	00	szv. Arad, Brassó	326	2	50	szv. Gödöllő	1807	7	35	szv. Graz, Fehérgyarmat	19	4	15	szv. Bicske
1508	8	10	szv. Kassa, Csorba	1902	3	00	gyv. Pécs, Lendk	309	7	35	szv. Hatvan	821	5	40	szv. Gödöllő
1006	8	20	szv. Zágráb, Fiume, Pécs, Bród	922	3	25	szv. (Bosznabrod, Zágráb)	1911	7	40	szv. Paks, Bród, Eszék	15	6	35	szv. Győr
408	8	35	szv. Munkács, Máramarossziget, Kolozsvár, Brassó	1024	3	25	vv. (Bosznabrod, Bel- grad, Konstantinápoly)	1005	8	05	szv. Fiume, Zágráb, Pécs	605	6	40	szv. (Bukarest, Arad)
506	9	00	szv. Munkács, Máramarossziget, Stanislaw	304	3	30	gyv. Rutka, Berlin	1509	8	15	szv. Csorba, Kassa	907	6	55	szv. (Belgrad, Bród)
306	9	20	szv. Rutka, Berlin	22	4	30	szv. Rutka, Berlin	609	8	20	szv. Szolnok	805	7	05	szv. (Berlin, Rutka, Szerencs)
944	11	15	szv. Wien, Graz, Sopron	6	5	10	gyv. Győr, Sopron	311	8	45	szv. Hatvan	305	7	05	szv. (Szerencs)
				322	5	20	szv. Gödöllő	1003	9	05	gyv. (Torino, Róma, Fiume, Zágráb)	3	7	10	gyv. Wien, Graz
				308	5	35	szv. Rutka, Berlin	508	5	45	szv. Kolozsvár, Brassó	605	7	20	szv. Brassó, Arad
				508	5	45	szv. Hatvan	13	9	20	szv. Győr, Szekes- fehértó	325	7	50	szv. Gödöllő
				314	6	30	szv. Hatvan	307	9	45	szv. Berlin, Rutka	1007	8	00	szv. (Wien, Zágráb, Bród, Páris)
				914	6	30	szv. Kiskőrös	5	10	00	gyv. Zágráb, Fiume, Torino	407	8	10	szv. Munkács, Máramarossziget
				1004	6	55	gyv. (Máramarossziget, Stanislaw)	911	10	15	szv. Szabadka	21	8	45	szv. Bicske
				1706	7	05	szv. Győr, Triest	97	10	35	szv. (Triest, Nagy-Kanizsa)	81	8	50	szv. Csorba, Kassa
				16	7	10	szv. Gödöllő					1507	8	50	szv. Berlin, Rutka
				324	8	15	szv. Gödöllő					803	9	10	gyv. (Berlin, Rutka, Szerencs)
				514	8	25	szv. Kassa, Csorba					1001	9	15	szv. Fiume, Zágráb, Vinkovce, Pécs
				1510	8	45	szv. Pécs, Bród					9	9	20	szv. Wien, Graz, Triest
				1912	9	00	szv. (Kolozsvár, Bukarest, Stanislaw)					603	9	35	gyv. (Nagyszében, Kolozsvár, Stanislaw)
				502	9	15	gyv. (Lemberg, Kassa, Máramarossziget)					1303	9	55	szv. Graz, Fehérgyarmat, Lemberg, Munkács, Máramarossziget
				406	9	30	szv. (Bukarest, Stanislaw, Máramarossziget)					403	9	55	szv. (Máramarossziget, Zimony, Újvidék)
				1206	9	40	szv. (Pécs, Bród, Arad, Brassó)					905	10	05	szv. Csorba, Kassa
				608	10	10	szv. Belgrad, Eszék, Sarajevó					1503	10	20	szv. Nagyikáta
				910	10	10	szv. Wien, Paris					547	10	35	szv. Gödöllő
				12	10	20	szv. Zágráb, Fiume,					323	10	50	szv. Gödöllő
				1008	10	45	szv. Kassa, Csorba, Lemberg					23	11	00	szv. Bicske
				1506	11	00	gyv. Rutka, Szerencs					315	11	20	szv. Hatvan
				328	11	10	vv. Rutka, Szerencs								

A vonatok indulása Budapest nyugati p.u.-ról.							A vonatok érkezése Budapest nyugati p.u.-ra.								
Déletől				Délután				Délétől				Délután			
vonat- szám	óra	perc	hová	vonat- szám	óra	perc	hová	vonat- szám	óra	perc	honnan	vonat- szám	óra	perc	honnan
102	1	00	szv. (Wien, Paris, Ostende, London)	6704	12	05	szv. Czegléd, Szolnok	701	12	50	szv. (Konstantinápoly, Bukarest)	155	12	05	szv. (Rákospalota- Újpest)
146	5	45	szv. Rákospalota-Újpest	166	12	15	szv. Rákospalota-Újpest	141	4	15	szv. Rákospalota-Újpest	108	12	55	szv. (Bukarest, Bázia)
712	5	50	szv. Szeged, Szolnok	4108	12	40	szv. Dorog, Dunakeszi-Alag	143	5	35	szv. Dunakeszi-Alag	133	1	30	szv. Nagymaros
132	6	00	szv. Érsekújvár	158	1	10	szv. Dunakeszi-Alag	721	5	45	szv. Czegléd	103	1	40	gyv. Páris, Wien
150	6	15	szv. Göd	4114	2	05	szv. Páris, Csorba	6505	6	00	szv. Lajosmizse	157	2	10	szv. Dunakeszi-Alag
4502	6	40	szv. (Lajosmizse, Kecskemét)	126	2	15	szv. Párkány-Nána	6701	6	15	szv. Szolnok, Czegléd	159	3	05	szv. Rákospalota-Újpest
1102	6	45	szv. (Kecskemét, Rákospalota-Újpest)	160	2	20	szv. Párkány-Nána	145	6	25	szv. Rákospalota-Újpest	857	3	15	szv. (Kecskemét, Lajosmizse)
148	6	55	szv. Rákospalota-Újpest	704	2	25	szv. Bukarest, Bázia	1407	6	35	szv. Berlin, Zolna	1507	3	20	szv. Nagymaros
104	7	20	gyv. Zolna, Berlin	4104	2	40	szv. Érsekújvár	217	7	05	szv. Párkány-Nána	877	3	30	szv. (Kecskemét, Lajosmizse)
104	8	00	szv. Wien	730	2	45	szv. Czegléd	709	7	15	szv. Bukarest, Bázia	109	3	45	szv. Rákospalota-Újpest
152	8	05	szv. Dunakeszi-Alag	6004	2	50	szv. (Kecskemét, Páris, Wien)	4107	7	25	szv. Dorog	157	3	50	szv. Szolnok, Czegléd
712	8	30	szv. (Temesvár, Ka- ránsebes, Bázia)	1604	3	00	gyv. (Kecskemét, Páris, Wien)	147	7	35	szv. Rákospalota-Újpest	115	4	05	szv. Rákospalota-Újpest
134	8	30	szv. Nagymaros	179	3	20	szv. (Rákospalota- Újpest)	117	7	45	szv. Páris, Wien	135	4	45	szv. Nagymaros
1110	9	05	szv. Páris, Wien	4115	3	25	szv. (Rákospalota- Újpest)	6501	7	50	szv. (Kecskemét, Lajosmizse)	716	5	55	szv. Wien, Berlin
154	9	35	szv. Rákospalota-Újpest	106	4	25	szv. Nagymaros	149	7	55	szv. Göd	103	6	50	szv. Rákospalota-Újpest
708	9	40	gyv. (Bukarest, Bázia)	716	4	30	szv. Szeged	181	8	10	szv. Nagymaros	105	7	00	szv. Rákospalota-Újpest
1508	11	15	szv. (Lajosmizse, Kecskemét)	138	5	20	szv. Nagymaros	713	8	20	szv. Kiskunfélegyháza	107	7	05	szv. Wien
156	11	25	szv. Rákospalota-Újpest	164	6	10	szv. Rákospalota-Újpest	1101	8	35	szv. (Kecskemét, Páris, Wien)	109	7	50	szv. Temesvár, Bázia
138	11	35	szv. Nagymaros	624	6	20	szv. Párkány-Nána	123	8	45	szv. Párkány-Nána	109	8	10	szv. Nagymaros
6704	11	55	szv. Czegléd	722	6	30	szv. Czegléd	151	9	10	szv. Dunakeszi-Alag	125	8	20	szv. Rákospalota-Újpest
				4106	6	40	szv. (Kecskemét, Páris, Wien)	705	9	15	gyv. Szeged	125	8	45	szv. Párkány-Nána
				8500	6	45	szv. (Lajosmizse, Pozsony, Wien)	403	9	35	szv. (Lajosmizse, Zolna, Berlin)	107	9	05	szv. Wien
				1406	7										

FÖLDES MARGIT CRÈME LEGJOBB ARCZSÉPÍTŐ SZER

11853

A ki haját szereti, ápolni és megtartani akarja, használja a

MORAS

jutalomdíjjal kitüntetett hajerősítő vírlet. Felt. dr. MORAS A. Kölnben R/m. E víz meglepő rövid idő alatt megakadályozza a haj kihullását, megszűnteti a korpaképződést és hatékonyan elősegíti a haj növekedését. Moras frissítőleg és erősítőleg hat a fejszervezetre, meggátolja az ősülést, selyempuhává teszi a haját és előkelő illatú.

Egy üveg ára 3 kor. — Mindenütt kapható. —
Feltalálók és gyártók:
A. MORAS & Co. adv. száll. Köln a Rh. Passage 37. és Wien XVIII. 5. Pötelndorferstr. 79. Évek óta szállítói udvaroknak és az arisztokráciának.

Ha őszül a haja ne használjon mást, mint a

„STELLA“-HAJVIZET,

mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K.

ZOLTAN BELA Gyógyszertárban,
Budapest, V/49, Szabadság-tér, Sétány-utca sarján. 12053

Vértes-féle Sósorszesz Minden háznál szükséges. 12003

Borhegyi Borvíz

Sziklából fakadó természetes gyógyásványviz üdít és gyógyít!

Főraktár Budapesten: NÁDAS MÁRTON Csengeri-u. 71. Forrásközelőség: Szászrégen. 12248

Párisi világiállás „Grand Prix” 1900

Kwizda-féle Restitutions-fluid

es. és kir. szabadalmazott mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára 2 K 80 fl.

40 év óta az udvari istállóknak, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb elő- és utérsítől, inak merevségénél, stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat. 11744

Kwizda-féle Restitutions-fluid csak a mellékelt védjegyei valódi. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve. — Főraktár: Török József Gyógyszertár, Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

Amputáltak!

Á Keleti-féle mű-lábak és műkezdek a legjobbak és legtekélyesebbek

A csonk megsebesülése ki van zárva!

Elegáns és könnyű járás!

Több évi jótállás!!!

12150

Keleti J. orthopaediai műintézete jótállás és legolcsóbb gyári árak mellett készít:

Műlábakat és műkezdeket

legtekélyesebb techn. kivitelben. részére műfűzőket, egyenesítőkat, járó és támogatókat stb. a chirurgia legmodernebb elvei szerint. Kézíró és vágyosok nagy árengedményben részesülnek

Betegtoló kocsik

rokkantak és lábadozók számára gyári árak mellett, nagy részletekben

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

KELETI J. orvosi műszergyár
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítőszerek győzelmezők, vörösgyógyók és lábadozók számára. Étvágygerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer.

3000-án több orvosi vélemény. J. SERRAVALLO, Trieste Barcola.

Vásárolható a gyógyszerárakban filléres üvegekben 4 K 2.60, egész literes üvegekben 4 K 4.80.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros 11920

Cs. és kir. fensége József főherceg adv. szállítója.

Gyár és iroda:
Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi víz- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

+ Soványság +

Szép estei testidomok a keleti erő-pornok által, kiintézve: Páris 1900, Hamburg 1904, Berlin 1903, 6-8 hét alatt 30 font súlygyarapodás, garantált ártalmatlan. Orvosi ajánlv. Szigorúan lelkiismeretes. Nem szedőgés. Számos köszönőirat. Ára kartonként használati utasítással, postautalványival vagy utánvéttel, de postánál 2 márk. Hygien. intézet.

D. Franz Steiner & Co., Berlin, 57, Königgrätzerstrasse 78. Budapesten kapható Török József Gyógyszertárban Király-u. 12. 12210

Rónai nagyszálló Pöstyén

legnagyobb kényelemre berendezve a radiumtartalmú kéniszappfűdőben. 12145

Széljáték - harmonika Ujdonság! Főszéges zene!

E hangszer kerti házikóra, rudakra, fára, lakóházakra stb. lesz alkalmazva és ennek hangjai és akkordjai már a legtekélyesebb szél-nél is valóságos és kellemes mű-érezést nyújtanak. A széljáték-harmonika 28 cm. hosszú és keretdarabonként csak 3 koronába. Széküldés utánvéttel és cs. és kir. udvari szállítói által.

KONRAD JÁNOS, szállítóháza, Brüz 380. (Böhmén). — Tessék megadni ültésirát több mint 2000 képet tartalmazó árjegyzékért ingyen és bérmentesen. 12076

HELLER MÓR UTÓDA

12218 Budapest, Károly-körút 3. szám.

Utazó czikkek és bőrárú készítő.

Különlegesség finom angol talpbőröröndő kézbőrönd és necessairebőrönd 50-1000 koronáig dús választékban.

Elvállal mindenféle egyes dolgok elkészítését.

Képes árjegyzék ingyen.

SZENT-LÁSZLÓ (Püspök) gyógyfürdő

Nagyvárad mellett, Kernáts János fürdőberő kezelése alatt. Kényelmes közlekedés. Vasúton Nagyváradtól 1/2, kocsin 1/2 órai távban. Május-augusztus hónapokban naponta 12, vasárnap- és ünnepnapokon 16 vonat közlekedik Nagyváraddal. A vasúti állomás a fürdőtelepen van.

Az európai híri 41° C. meleg természetes hévíz javalva van: az isületek és izmok erős bántalmánál, idült és különösen savas isületek loboknál, csonttörések és különösen visszamaradást vastagodásoknál; kősványú és annak kifüldőse alakulatnál; idegbajoknál, melyek rheumaticus alapon keletkeztek (ischiasnál); különösen bőrbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorban-talmánál, májbajok és vesekövek esetében. Állandó fürdőorvos: dr. Nagy Ignác.

A különböző igények szerint berendezett nagy számú szobák napi ára 1 kor. 20 f. és 6 kor. között váltakozik. Gyógyterem (Cursalon) hírlapokkal, zongora, könyvtár és teke-asztallal. Terraszok szép kilátással. Éttermek, czukrászda, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő cserdőben. Az erdőben jó tekepálya és Lawn-Tennis.

Öt fürdő és három kádfürdő kívül mofürdők is vannak rendszeresítve. Fürdők 40 fillértől 1 kor. 20 fillérig. Elsőrendű, kiténő, állandó zenekar. — Telefon-összeköttetés Nagyváraddal. 12228

Villanyvilágítás. A legtekélyesebb kirándulás és szórakozási hely. Konyha és vendéglő a bérli saját vezetése mellett. Prospektust kívánatra küld a fürdőkezelőség.

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zalogkölesön R.-T.

Közlöt: VI., Andrássy-ut 5 sz. a. (saját házában).

Bevezetett részvénytőke: 40 millió korona. Eltöpad betéteket, lezártított váltókat és előleget nyújt értékpapírokra.

M. kir. szab. oszt.-sorgjáték főelrakottó helye: VI., Andrássy-ut 5. Készítélog-üzletei: IV., Károly-körút 48., IV., Ferenciek tere 4. (Fényvetés-szarak), VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. 11982

ELSŐRANGU MAGYAR VASSPECIALITÁS. KRIEGER TOKAJI CHINA-VASBORA

Kapható 3-20 és 6 kor. üvegekben.

Legmagasabb vas- és chinin-tartalma és a tokaji bor elsőrendű minősége folytán számos orvostanár rendeli.

Óvakodjék a silány, bár hangzatosabb reklámmal hirdett utánaotktól.

MAGYAR KORONA GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VIII., Kálvin-tér. 11907

VASÁRNAPI UJSÁG

23. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JUNIUS 9.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A „Világkrónika”-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-határozott viteldij is esatolandó.

ÁRPÁD SÍRHELYE.

HONSZERZŐ ÁRPÁD fejedelem halálának ez évvel betelű ezeréves fordulója nem-zünk egy régi vágyának teljesedését is meghozta. A történelemhez repkény módjára fűződő mondák és hagyományok homályából élő valóságként bontakozott ki Árpád temet-kező helyének ügye s ezzel egy sok századra terjedő bizonytalanság is eltűnik e hon fiainak lelkéből.

Honszerző Árpádról azt jegyezte fel legrégibb történetírónk, Anonymus, hogy eitemették nagy tisztességgel, egy kis patak fejeánél, mely kö-

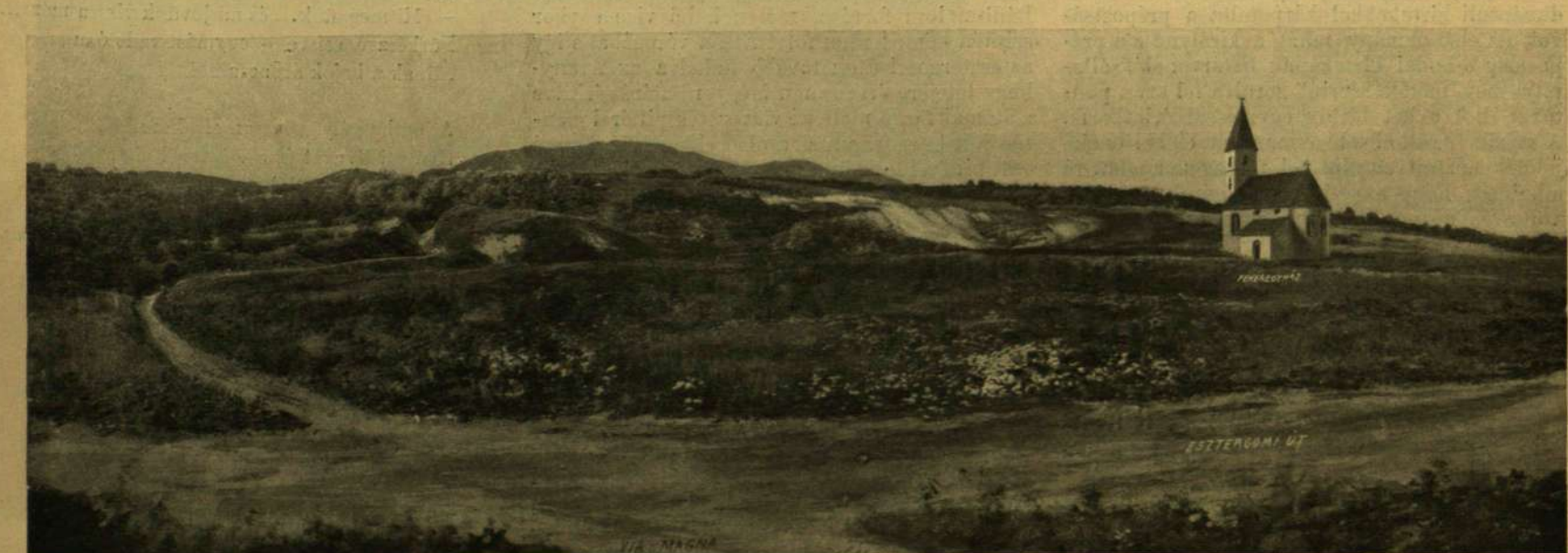
mederben folyt le Attila városába; a hová a magyarok megterése után, Szent István egy kis templomot építettett, melyet a boldogságos Szent Szűz nevével *fehérnek* neveztek. Ez Árpád temetkező helyéről, Fehéregyházról, az első és egyetlen történeti feljegyzés. Kétségbe nem vonható történeti adatok e szentegyházról még 500 esztendő múlva is említést tesznek, úgy tüntetve fel azt, mint a nemzeti kegyelet megnyilatkozására szolgáló helyet, melyet később, toldás útján megnagyobbítottak s egy szerzetesrend őrizete alá helyeztek s királyaink s főuraink bőkezűen gondoskodtak fenmaradá-sáról.

A mohácsi vész után azonban megszakadt e templom történetének fonala. Falait a vad török hordák egyenlővé tették a földdel s későbbi fergeteges századok még emléket is betemették, annyira, hogy a XVIII. század második felében már egykori helyéről sem bírtak megbízható ismerettel.

Az enyészet romboló erejének segítségére jött az emberek munkája is. És pedig nem csu-pán faltörő eskáknnyal, hanem a mi ennél sokkal veszedelmesebb: a régi hagyomány, a történeti feljegyzés egyenes meghazudtolásával, kétségbevonásával is. Az Európában egyedül-álló turáni fajt, a magyart nemcsak szomszédos

ÁRPÁD SÍRJÁNAK HELYE MAI ÁLLAPOTÁBAN.

ÁRPÁD SÍRJÁNAK HELYE, A MINŐ A RÉGI IDŐBEN LEHETETT.